

ELŐFIZETÉS

KELTYEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hetesben poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELKÉSZÍTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, június 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Versenyezzünk!
Forr a kisút.

A bankügy kullissái mögött.

Aradi turisták Menyházán.

A felső kereskedelmi iskola legelső évfolyama.

A t. Házból.

Öngyilkosság a fogházban.

Titkoszár lopás egy tárlaton.

Enyegés a Baross-parkban.

Amiről beszélnek.

Öngyilkos földbirtokos.

Szép temetést kérek...

Távlevélgár Aradról Brassóba és Brűnnbe.

Egy szélhámos letartóztatása.

Józsa Gyuri leányának végrendelete.

A becsületet alkuszok.

Társa: A bucsuzó hadtestparancsnok.

Versenyezzünk!

Arad, június 22.

A magyar városok polgármesterei kongresszusra gyűltek össze. Az a ház, mely ujabban minden állami vagy társadalmi szervezetet az időnkénti tanácskozásokra ösztönöz, a városok beléletébe is elhatolt. A városok választott fejei tanácsra gyűlnek össze, meg akarják beszélni mindazt, a mivel a városok erkölcsi és gazdasági erejét fejleszteni, erősíteni lehet. Nemes és szép törekvés az, ha a polgárság érdekeinek istápolására minden módot, alkalmat, sőt divatot felhasználnak. E szempontból örömmel üdvözljük a polgármesterek e gyülekezését.

Amde mi, akik a dolgokat kivitel és eredmény szempontjából ítéljük meg, nem

tudunk felmelegedni annál az eszménél, mely a városok fejeit tanácskozássra ösztökélte. Végre is mindaz, a mit ezek a jó urak ott megbeszélnek, elhatároznak, csak beszéd marad. Ideális eszmék, nagy koncepciójú tervek kerülnek ki ebből a közöskonyhából. De a terv, az eszme mozgatlan. A kivitelhez erő, anyagi erő kell, ezt pedig csak a polgárság egyeteme adhat. A polgárság szerve a közgyűlés. Bármit is határoz a kongresszus, a kivitel a törvényhatóság jogkörébe vág. És ha tele lelkesedéssel, akaraterővel hozza haza a polgármester a terveket, a közgyűlés legritkább esetben adja meg hozzá a megvalósítás legszükségesebb eszközét: a pénzt. Pénz nélkül pedig a legzseniálisabb hadvezér sem csatázhat, így hát a terv visszavándorol a polgármester asztalába s örökre el van temetve. Ezért pedig kár tanácskozni, lelkesedni, időt, pénzt pazarolni.

Bennünket — aradiakat — a mostani kongresszus más szempontból is érdekel. Itt terjesztette elő Varjassy Lajos polgármester lapunkban ismerttetett indítványát, mely meg akarja értetni a városokkal, hogy össze kell tartaniok s nem szabad egymással versenyezniök. Tehát ne konkuráljanak egymással a városok, minden mozgalom legyen egyöntetű kivitelben és eszközökben. Bár méltányoljuk Varjassy-nak igaz jóakarattal és lelkesedéssel felvetett indítványát, de nem várunk indítványától nagy eredményeket.

Minden városnak más az érdeke, má-

sok azok a gazdasági szükségletek, melyek kielégítésre szorulnak. Minthogy egyéniségeket nem lehet egy kalap alá venni, céljaikat, érdekeiket egy elv szerint kezelni, annál kevésbé lehet polgárok egyetemet, földrajzi fekvés, társadalmi alakulatok szerint különböző érdekköröket, egységes fejlesztési terv kereteibe szorítani. Másra van szüksége Aradnak, másra Temesvárnak, Szegednek stb. Más eszközök kellenek itt, más konjunkturák szabályozzák itt a működési kört, mások ott. De ettől egészen eltekintve: miért ne versenyezzenek a városok egymással? Talán azért ne, hogy mind úgy járjon, mint Arad?

Itt áll előttünk a mi „konkurrensünk”: Temesvár. Ezt a várost igenis a verseny fejlesztette, építette ki kereskedelmi és ipari életének alapjait. Mindig egy évtizeddel előjárt, mindig többet nyújtott vállalatának, polgárainak, mint mi. S ime az eredmény: Arad mindig a régi marad, ellenben Temesvár ott virul, erőben, jólétben és boldog nyugalomban fejlődik minden. Tehát a versenynek igenis volt célja, de eredménye is.

Varjassy Lajos indítványa nem praktikus és bármilyen erős az erkölcsi alapja, a városok érdekét súlyosan éri. Kell a verseny, az erős, a tisztességes küzdelem az előrehaladásért, meri az teremti a munkakedvet, ez a harc acélozza az erőket, fejleszt erős bázisokat a polgárság és a közjó érdekében. A polgármester indítványa pedig a mai nagy gazdasági harcban, a városok nagy túlekedé-

A bucsuzó hadtestparancsnok.

*

A mikor a szeretetreméltó Waldstätten János br. helyére, a ki Temesvárott egy diplomata reprezentációját tartotta, lovag Schwitzer Lajos került a 7. hadtest élére, a temesváriak nem győztek csodálkozni a különbségen, a mely a két hadtestparancsnokot egymástól elválasztja. A temesvári hadtestparancsnok nemcsak előkelő, hanem nagy stratégiai jelentőségű állást tölt be. Az egész Délvidék, és ezenfelül az Alföld nagy darabjának katonai hatalma az ő kezében csomózik össze. Waldstätten báró ezt a jelentős pozíciót kifejezésre is juttatta, — nem ugyan az előkelőségben, mert nála szívesebb tábor-szernagy állt még a hadseregben, hanem a társadalmi életben való részvételével, a melyekben híres emlékeket hagyott hátra. Hatalmasestélyeket tartott, patronál szerepeket vállalt, s a többek között — ez bizonyára nevezetes, — egy újságíró-estély védője is volt. Az excel-lencia ur igazán olyan volt, mintha a Délvidék hadügyminiszterének rangját viselné.

Schwitzer tábor-szernagy szinte ellentéte volt ennek, s az egyszerűségével szinte kivált a hadsereg tábor-szernagyait közül. Egyszerűségről, életmódjáról, egyéniségéről ezeket jegyezték fel:

Mikor Schwitzer 1898-ban átvette a 7. sz. hadtest parancsnokságát, a hadtest tisztikara testületileg tisztelgett nála. Schwitzer az üdvözlő beszédre adott válaszában szívükre kötötte a tiszteknek, hogy emberségesen bánjanak

a legénységgel. Végezetül önmagáról is stólott, markánsan, jellegzetesen és határozottan:

— Ich bitte sich zu merken, meine Herren: Ich inkommodire niemanden, aber ich lasse mich auch von niemanden inkommodiren!

Schwitzer hadtestparancsnok minden tétben hű maradt e kijelentéséhez. Nem kelle-mellenkedett soha senkinek, de ő sem tűrte el, hogy mások alkalmatlankodjanak neki.

Kora reggel eljárt a temesvári „Trónörökös” szálló kávéházába, hogy ott reggeli mellett elolvassa a hírlapokat. Megőrléni farsang idején, hogy valamelyik fülkében tisztiek mulatoznak még az éjjel óta. Ilyenkor lábujjhegyen sompolygott oda a felső sarokban levő asztalához, hogy ne vegyék észre és felső kabátja gallérját felgyűrve, háttal fordult a kávéházi terem felé. Nem akarta elvenni a mulatozók jókedvét. Hissz ha azok észreveszik, menten elhagyják a kávéházat.

Mikor elfogyasztotta reggelijét és elolvasta a hírlapokat, nem hívatta a főkeplencért, hanem a reggeli árát és a borraivalót a tálcán hagyva, eltávozott.

Vendéglőben, borbélynál nem tűrte, hogy felső kabátjának levételénél vagy felbuzásánál segítsenek neki. Ha utazott, mindig maga vitte fel bőröndjét a kocsirol vendéglől szobájába.

Hadgyakorlatokra elvitte magával az inasát, de azt nem alkalmasta másra, mint csupán ruháinak tisztogatására. Podgyászának ki-és becsomagolását önmaga végezte. Beszállá-

solásnál sohasem fogadott el a maga számára többet egy szobánál, pedig rangjánál fogva öt ilyen esetekben is 4—5 szoba megillette. Nem akarta a szállásadó polgárok kényelmét megzavarni.

A tisztiek bajtársi összejöveteleiben sürűn vett részt. Ilyenkor rendszeren nem az asztalfőnél, a generálisok és ezredek közt, hanem a hadnagyokká mellett foglalt helyet és olyan szeretetreméltó, fesztelen volt a modora, hogy azok kellemesen érezték magukat a fő-főgenerális szomszédságában. Egy ilyen társasestélyen egyszer rákot evett a hadtestparancsnok és sokat bajlódott a rossz kással. Észrevette ezt a mellette ülő főhadnagy és fő-ajánlotta neki a zsebkecsét. Schwitzer, aki nem akar inkommodálni senkit, odaszólt a főhadnagynak:

— Köszönöm, nekem is van ilyen bicskám!

Ha jótékony cél támogatása érdekében fordultak hozzá, sohasem tagadta meg hozzájárulását. Egy-egy jótékonycélu bábra vagy hangversenyre rendszeren tiszteres áron váltotta meg a jegyét és még bocsánatot kért a gyűjtő hölgyektől, hogy nem áldozhat többet. Ő maga aztán nem ment el a mulatságra, de fiatal tisztjeit mind oda „kommandírozta”.

Mikor tavaly öngyilkos lett a hadtest vezérkari főnöke, Schwitzert a dalás ezredes hírtelen elhunytá mélyen megrendítette. Szemé-

sében olybá tűnik fel, mintha a néma gyermek csendet parancsol a beszédre, pajzán gyermekszobában, mert fáj szegénykének olyat hallani, amit ő nem tud megcselekedni.

Forr a kisüst.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 22.

A fekete táblán hosszú sora a szónokoknak. Most már kétségtelennek látszik, hogy a szeszadójavaslat vitája belenyulik a jövő hétre és így júniusban nem fejezi be a képviselőház tanácskozásait.

A függetlenségi párt holnap értekezletéről beszélnek sürű, mert az a hír, hogy a végrehajtási novella miatt heves összeütközések lesznek.

Nagyon korán, amikor még senkisé volt a képviselőházban, a folyosó egyik pamlagján két ember mély diskurzusba volt elmerülve.

Az egyik Wekerle Sándor miniszterelnök volt, a másik pedig Ullmann Pál, a Hitelbank igazgatója. Mikor később néhány képviselő beszélésgézt, néma áhítattal nézte a konferálókat.

— Az új kölcsönről tárgyalnak! — mondogatták.

Még akkor istárgyaltak, mikor Justh Gyula az ülést megnyitotta. A jegyzőkönyv hitelesítése után Bakonyi Samu lépett az előadói asztalra.

— Beterjeszem — szólott — az igazságügyi bizottság jelentését a végrehajtási törvényről. Kérem a Házat, hogy ezt a javaslatot az osztályok megbeszélésével vegye tárgyalás alá.

Babics-Gyalaszi Lyuba horvátul beszél a javaslat ellen.

(A szesz és a hadsereg.)

Mezőfi Vilmos tiltakozik az egész részegségre alapított állami fináncpolitika ellen. A drágulás, az adóemelés, mint a miniszterelnök maga kiemelte, nem fogja csökkenteni a fogyasztást. Az urak arra hívatkoznak, hogy a nép nem rugódik. Igar, nem szólnak, mert

ilyen rendezte a temetését és mintha családtagja lett volna a megboldogult, köszönő látogatást tett mindazon cikkeknél, akik eljöttek a temetésre. Felkereste még azokat is, akik a temetői díktériális épület harmadik emeletén hivataloskodnak.

Schwitzer a legnagyobb csendben, ahogy most távozott, úgy jött annak idején Temesvárra.

Egy szép napon egyszer csak betoppant — a Koronaherceg-kávéházba. Senki sem ösmerte, még katonák sem, az új hadtestparancsnokot. Nem is sejtették, hogy már Temesvárra érkezett.

Amint a kávéházba lépett, kissé körül nézett. Ezen vasárnap délután volt s így sok katonatiszt ült körül az asztalokat. Schwitzer nem az aranygalérosokhoz ült, hanem egy szerkesztő tiszteljes-apródot tisztelt meg vis a vis-jával.

A kis kadét éppen a Fliegende Blätterbe volt elmerülve s nagyot kacagott egy jó órcen, amikor valaki a szavakkal ült asztalához:

— Schwitzer vagyok!

Képzeltető a kis kadét ámulata, amikor az új hadtestparancsnokot látta maga előtt. Hirtelen felugrott, hogy a szokásos „meldung”-ot elszavalja.

— Uj le! — szólott Schwitzer a kadét felé. Igen ám, de ilyen magas urral mit csináljon egy kis kadét? Hát nézte egy darabig a várt, hogy mi lesz most. Schwitzer segített szaván.

— Csak mulass tovább — szólott Schwitzer,

már nincs veszíteni valójuk. Sajnos, Magyarországon a szeszfogyasztás életszükséglet, noha semmi tápláló erő nincs benne. Hiszen az óriási szeszömeget nem fogyasztatja más, mint a nép. Minél szegényebb, annál több szeszt fogyaszt. A mezőgazdasági munkásoknál a pálinka kikötött járandóság. A rossz táplált munkásság ezzel próbálja magát életre kelteni, persze hiába. A pálinka-ivásra a szenvedély viszi a népet. Nagyon szomorú, hogy a kormány az emberek legutóbbi szenvedélye révén szedi össze az állam pénzügyi szükségleteit. Ne szavazták volna meg a kvótá-emelést, a tisztí fizetésemelést, a nagyiparnak szánt milliókat, akkor nem lenne szükség az adóemelésre. Ha mégis kell, van más adóemelés: ott a tőkekamatadó, nagyon jelentékenyen fel lehet emelni, hasonlóképpen a részvénytulajdonosokat. Tessenék a latifundumokat sújtó igaz progresszív adó: behozni, akkor nem lesz szükség ilyen adóemelésre. A mezőgazdasági szeszgyárrakról szól azután. Hibáztatja a javaslat azon intézkedését, hogy az ipari szeszgyáraktól elvett kontingens-rész átadassék a mezőgazdaságiaknak. Az ipariak 65 korona kárpótlásával szemben az állam teljesen díjtalanul engedi ezt át a mezőgazdaságiaknak. Erre nincs semmi ok. A nagybirtokosoknak való kedvezés, a kis és középbirtokosok rovására nagyon rossz politika. A pénzügyminiszter ur az adóemelés az állami, teljesen megszaporodott kiadások fedezésére akarja megzavarni. A költségvetésben nem lát olyan nagy előrelépést, ami ezt az újabb negyven milliót indokolta tenné. Ő tehát azt hiszi, hogy a miniszter ur a létszámemelésnek harangozik be ezzel. (Zajos ellentmondások.)

Felkiáltások: Rosszul hiszi.

Mezőfi Vilmos: Ha nem úgy van, legjobban ő örül neki. Tovább bírálja a javaslatot, amelynek szerinte az a legfőbb hibája, hogy elejétől végig a kis (szociális) rovására kedvez a nagybirtokosoknak. Beszéde végén indítványt nyújt be, hogy a kisüsten főt, házi használatra szolgáló szesz, minden adózás alul vétesék ki.

Egy hang: A szónokot számosan üdvözlük! Mezőfi Vilmos: Majd ha sok szociáldemokrata lesz a Hában ez is meg fog történni.

Modrusán Gusztáv: Beszél ezután horvát nyelven a javaslat ellen.

(Nagy György bizalmatlan.)

Lorkovics Iván: Horvátul beszél a javaslat ellen.

Nagy György: Indítványt nyújt be arról, hogy a Ház utasítsa a javaslatot vissza és szavazzon bizalmatlanságot a kormánynak. Nem a kisüsten főzők révén szerezzék meg a kor-

de persze a kadét már nem merte megkacagolni a vicceket.

Egy év múlva a kadétból hadnagy lett s egy reggeli kilovaglás alkalmával találkozott a hadtestparancsnokkal a hosszú lovagló fasorban.

— Hogy van hadnagy ur? — kérdezte Schwitzer.

— Köszönöm excellenciám uram, jól — válaszolta a hadnagy.

— Als Lieutenant ist doch besser fliegen zu Pferd — mondta a hadtestparancsnok mosolyogva s a hadnagy boldog volt, hogy benne felismerte a volt kávéházi kadétot.

Amikor nyugdíjaztatását kérte, — mert a kinált csapat-főfelügyelői állást nem fogadta el — még a feleségének is megtiltotta, hogy távozásukról valakinek említést tegyen. A nők azonban mindig csak nők maradnak.

Az egyik temesvári ezredes neje vizitelt akkor éppen Schwitzernél, aki rendkívül kedves asszony.

Amikor az ezredesné távozásban volt, a hadtestparancsnokné melegen szorította a kezét.

— Várjon csak — szólott kissé érzékenyen Schwitzerné — adek magának valamit emlékül.

És átadott neki egy rózsát. Az ezredesné nem tudta mire válni az emléket. Csak most, hogy bucsu nélkül távoztak Schwitzerék, tette el emlékül az ezredesné a piros rózsát.

mány a szükséges milliókat, hanem a szükséges földadó után. Beszél ezután a pártumról.

Elnök: Figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól.

Nagy György: Kéri a Ház engedélyét, hogy a tárgytól eltérhessen. (Nem adják meg) Magáévá teszi a Széll-féle javaslatot, amely a szeszkontingens megváltási árát 70 koronában állapította meg.

(Agglegény-adó.)

Damján Vazul a javaslat ellen beszél.

Csányi Sándor (függetlenségi): A kisgazdákra sérelmesnek tartja a javaslatot. Szeressen pénzt Wekerle a progresszív földadóból vagy abból, hogy a nőtlen emberek, az agglegények, adót fizessenek. Erre nézve indítványt nyújt be és javasolja, hogy az agglegény-adó felét adják a katonák segítségére, másik felét a vén leányok segítségére. (Nagy derűtség.)

Muacsevics Vazul horvát beszéde után az ülés véget ért.

A bankügy kulisszái mögül.

Bomlás vagy fuzió.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

Néhány nappal azután, hogy a bankbizottság befejezte a meghívott szakértők kihallgatását, egy, a magyar ügyekben elég jól informálódó bécsi lap igen érdekes cikket közöl a bank-kérdésről azokról a vezedelmekről, melyeket az önálló bank ügye a közel jövőben előidézeni fog. Az érdekes cikkről és a politika egyéb új eseményeiről itt következik tudósításunk:

A veszélyes bankügy.

A bécsi Zeit magyar képviselőktől nyert információ alapján legutóbb „Bank-kérdés és fuzió” címen többek között ezeket írja:

„A bankszakértőknek körülbelül a fele a közös, másik fele az önálló bank mellett nyilatkozott. Hogy egyes igen jelentős szakemberek, mint például az egykori bankkormányzó, Kautz Gyul dr. és a volt igazságügyminiszter, Lukács László nem kaptak meghívást a bankbizottságtól, bárha neveiket mértékadó oldalról előjegyzésbe vették, ez arra vezethető vissza, hogy ezeknek a bankközösség mellett szóló véleményét előre is jól ismerték.

— A lezárt bankkalkálnak mégis a közös bank melletti tüntetésszerű jellege van és ez a látszat máris nagy mozgalmat kellett a függetlenségi pártban. E párt egyrésze — körülbelül 150 képviselő — semmi szín alatt sem akarja a bankszabadalom meghosszabbítását, nemcsak tíz évre nem, de még 1917-ig sem. Ez a 150 képviselő még az új házszabályok mellett is megakadályozhatja a bankszabadalom meghosszabbítását, vagy legalábbis nagy pártbomlást idézhet elő. Ha a kormány eláll a bankszabadalom meghosszabbításától, akkor igen csekély akadálya lenne a koalíciós pártok fuziójának. De ha a bank-kérdés körül a 48-as és 67-es pártok megegyezésre nem jutnak, akkor a fuzió is lehetetlenné válik.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke és a függetlenségi párt egyik alelnöke a „Zeit” tudósítója előtt így nyilatkozott: „Mondja meg mindenkinek, hogy nincs további reformunk önálló bank nélkül. Az önálló bank programja a függetlenségi pártnak és én sohasem fogom ezt megtagadni. Önálló bank mellett lehetséges a magyar pártok fuziója, anélkül azonban ki van zárva.”

A bankbizottság elnöke, *Batthyány* Tivadar gróf is hasonlóképen nyilatkozott. A függetlenségi párt néhány vezetője már több mint száz aláírást gyűjtött, amelyek tulajdonosai készek a pártból is kilépni, ha a kormány a bankközösséget meghosszabbítaná. Erről a mozgalomról tud *Wekerle* is, de ő reméli, hogy sikerülni fog a két ellentétes álláspontot valamilyen módon áthidalni.

A végrehajtási novella.

A képviselőház mai ülésén terjesztette be Bakonyi Samu az igazságügyi bizottság jelentését a végrehajtási novelláról. A jelentés elvi nyilatkozattal kezdődik, hogy az eléje terjesztett módosítások közül csak azokat fogadja el, melyek a javaslatnak az adós helyzetének könnyítését célzó tendenciát nem érintik. A jelentés elmondja még, hogy a bizottság örömmel vette tudomásul a miniszter ígését, hogy a homestead intézményről külön törvényjavaslatot fog a Ház elé terjeszteni s a köztisztviselők hitelkérdésének rendezéséről a végrehajtási rendeleiben gondoskodik.

Klerikális szervezkedés.

Mióta a néppárti vezetőség kiadta a jelzőt: „Katólikusok szervezkedjétek!” azóta a vidéken egyre alakulnak a katolikus népszövetség fiókjai. Tegnap is nagy napja volt a katolikus szervezkedésnek. A népszövetség Rózsahegyen tegnap tüntet ki alakuló közgyűlését, amelyre *Brestyánszky* néppárti képviselőt is várták a központból, de nem jött. A közönség is oly csekély számmal jelent meg, hogy az alakulást el kellett halasztani. A szociálisták meg akarták zavarni az alakuló gyűlést, de a jelenlevő Pereszényi főszolgabíró tapintatos eljárásának sikerült azt megakadályozni.

A mosoni népszövetség alakuló gyűlését a pozsonyi szociálisták beavatkozása következtében a mosoni szociáldemokraták megzavarták s a szolgabíró kénytelen volt a gyűlést feloszlaltatni. Halászi község magyar polgárai a szociálisták vezetőit megakarták verni, de a katolikus népszövetség vezetősége a polgárokat csendre intette. A gyűlés a néphimnust énekelve széteszlott. Az alakuló gyűlést legközelebb Halásziiban tartják meg.

Aradi turisták Menyházán.

Megkoszorúzták a turista apostol sírját.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Sikerült kirándulást rendezett tegnap az aradi Turista egyesület megyénk kies fokrészű fürdőhelyére, *Menyházra*. A mintegy kétszáz főből álló társaság vasárnap reggel hat órakor indult az *Acsev* különvonatjával és a Borossebestől induló kis vasúttal délelőtt 11 órakor érkezett az ideálisan szép és vadregényes Kodin völgy élvezete után Monyászára, hol a a fürdővendégek nagy csoportja fogadta lelkesen a kiránduló társaságot.

A fürdő közönséggel háromszázra szaporodott társaság a monyászai temetőbe vonult, hogy a turista apostolnak, *seprősi Csárdán* Gyulának sírját megkoszorúzza. A sírnál a Turista egyesület kitűnő dalárdájának imája messze elhangzott a völgyben s a hallgatóság meghatottan állta körül a hegy oldalán elterülő temetőben emelt díszes síremléket. Az imaszó dal elhangzása után az egyesület igazgatója, *Schmidt* János dr. gyönyörű emlékbeszédben méltatta a nagy turista apostol érdemeit.

A beszéd rendkívül mély hatást tett az imponáns számban felszárándokolt hallgatóságra,

ugyannyira, hogy annak bevégzésével percekig megilletődve állott a közönség, míg aztán a dalárda másabuz akkordjai ismét fel nem hangzottak. A dal elhangzásával az ünnepély bevégződött s az egész társaság lesétált a közeli fürdőtelepre, hol Lovasberényi fürdővendéglős kitűnő hűtő italokkal és ételekkel várta a kiránduló társaságot. Ered után a kisebb-nagyobb társaságok kirándulásokat tettek a közeli érdekességek és természeti szépségek megtekintésére, a legtöbben azonban a gyógyerejű fürdőbe szeltek.

Az élénkség a tetőpontra hágott, nagyban folyt a vigalom, a mikor a rendezőség indulásra szólította a közönséget. A felkerekedett társaság hangos énekszóval vonult ki a közeli indóházhoz, hol a készen álló vonatba felszállva egy mindenképpen kellemesen eltöltött nap emlékeivel tért haza.

A felső kereskedelmi iskola legelső évfolyama.

Husz éves találkozó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Szép és érdekes ánnepélyt tartottak f. hó 21 én, vasárnap az aradi felső kereskedelmi iskola legelső évfolyamának végzett növendékei, kik az 1888. évben tettek az intézetben *érettségi vizsgát*. Huszonhatan voltak akkor, azonban három társnak elhunytával számuk lecsapadt huszonháromra. Ezek, kevés kivétellel majdnem valamennyien megjelentek, hogy régi fogadalmukhoz híven a husz éves találkón vizsontlássák egymást s néhány órai kellemes együttélésben felelevenítsék a régmúlt idők kedves, derűs epizódjait, emlékeit.

Husz év alatt mindannyian tekintélyes állásu férfiakká váltak, akikre megelégedéssel s jogosult büszkeséggel tekinthet az az intézet, mely őket husz esztendővel ezelőtt az életbe kibocsátotta.

A találkozásra délelőtt 11 órakor az aradi felső keresk. iskola dísztermében gyülekeztek, hol a régi barátok nagy örömmel üdvözölték egymást, különösen azokat, akik tíz-husz évi távollét után messze földről jöttek el a találkozóra. Az intézet tanári karát az egybegyűlték nevében *Fodor* Gyula, az aradmegyei takarékpénztár vezértilkára — ki a husz év előtti ifjak vezetője s önképzőkör elnöke volt — meleg szavakban üdvözölte és az üdvözlést a tanári kar nevében *Ábrai* Lajos igazgató köszönte meg s viszonzotta.

A volt iskolatársak aztán az egész napot, a késő éjjeli órákig kedélyes együttélésben töltötték s végül fogadalmat tettek, hogy 10 év múltán 30 éves találkozóra Aradon újra összejönnek.

Itt közöljük azok neveit, kik a husz éves találkozóra megjelentek:

Billich Miklós Aradváros főpénztári elnöke.

Deller Simon, Éles Ármán cég főkönyvelője, *Fodor* Gyula az Aradmegyei Takarékpénztár vezértilkára.

Visy Ferenc Aradváros főpénztárosa.

Jakab Dezső m. kir. posta főtiszt.

Kemény Vidá nagykereskedő Drezda.

Kotsián Emil a Somogy megyei Takarékpénztár titkára Kaposvár.

Laboda Ferenc az Arad-csárdi vasúti főtisztviselője.

Lámzer János az Aradi Ipar- és Népbank főpénztárnoka.

Kende Artúr borkereskedő.

Mairovitz Emil gyáros Borossebes.

Nikolics Sándor földbirtokos.

Posonyi Bála a Pesti Magy. Keresk. Bank osztályfőnöke Budapest.

Popovics György a „Victoria” főpénztárosa.

Stein Zsiga az Aradi Polg. Takarékpénztár titkára.

Schwartz Lajos földbirtokos Nagyvárad.

Timkó Lajos államvasúti ellenőr.

Unterreiner József az Osztr. Magy. Bank fiókjának főnöke Kassán.

Záray Ödön m. kir. csandórszászados Brassó.

Enyelgés a Baross-parkban

Rendőrkarddal megzavart pihenő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Hol kezdődik a hatóság elleni erőszak bangzatos című bűn és hol végződik a hivatalos hatalommal való visszaélés? Ezt döntse el földi halandó, ha igazságot akar tenni az alább elmondandó bonyolult esemény szereplői között, akik egymást a fentebb megnevezett és háttorzongatást okozó földi rosszat vádolják meg az aradi rendőrség előtt.

A roppant szigorú eset a legpoetikusabb hangulat közben és a legköltségesebb környezetben vette kezdetét. *Uhereczki* Géza tanító és ennek jó barátja, *Zöldi* Gyula egy átmulatott éjszaka után úgy hajnalutamban nehéz fejvel a Baross-parkba tértek üdülni és pihenni. A két jóbarát egy padra telepedett le s *Zöldi* boidog álomra hajította fejét *Uhereczki* ölében. Itt egy szép költői leírásnak kellene következnie, mely azt tárgyalná, hogy a korai pirkadáskor miként üdvözölték a lég madarai danájukkal az önfeláldozó barátságot s a fák lombjal mint terítették ki védő galyaikat a két, napkeltéről álmódorú ember fölé s ehelyett a zordon valóság jelenik meg, még pedig *Kis* András rendőrtizedes, hatóságot képviselő kardos hatalom személyében. A parki rendre vigyázó rendőrtizedes, aki úgy látszik bizalmatlan természetű és a festői szituációkat nem igen értékeli egyéniség, így szólott a barátokhoz:

— Kik maguk és mit keresnek itt?

Gyöngéden emelte leéléről a barátja fejét *Uhereczki*, felkelt a padról s a rendőrt elakarta maga mellől tolni, annak balkezejére téve a maga kezét, így szólott hozzá:

— Hagyjon kérem bennünket pihenni.

Most aztán már bonyolulni kezd a helyzet. A jegyzőkönyv szerint ezután az elég érthető és udvarias kérelem után a rendőr mellbe vágta őt, úgy, hogy vissza esett a padra. Ez az elég kellemetlen műtét megismétlődött annyiszor, ahányszor az a felkelést megkísérelte.

Hogy felháborodásának valamilyen módon kifejezést adjon, megkockáztatta ama nézetét a rendőr előtt érthetővé tenni, hogy amit elkövet, az gyalázatos támadás s erre a rendnek őre kardot rántott s úgy vágta vele fejbe, hogy *Tisch* Mór dr. bizonyítványa szerint nehézséggel gyógyul be a kard nyomán keletkezett seb. Így mondja a jegyzőkönyv, melyet *Uhereczki* mondott tollba s a melyben a rendőr ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt tesz feljelentést.

A rendőrtizedes ellenben a mellett kardoskodik, hogy a kardja után vágyódott a két jóbarát s ő csak a kardját védte úgy, a hogy tudta. Aztán meg az se volt valami kellemes érzélem, a mint *Uhereczki* őt távozásra akarta bírní, „mert ebben a hatóság elleni erőszak összes lamérvolt vélté felfedezhetni.” Lévéon

tudnillik szép hazánkban szokásos, hogy ha valaki megtapintja a rendőr zubbony szövetét az ujjával, finomsági fokozat megállapíthatása céljából, máris erőszakot követett el a hatóság ellen.

A bonyolult ügyet áttették az ügyészséghez, amely majd eldönti, hogy ki milyen fokig vádolható, de lehetséges az is, hogy néhány nap múlva a rendőrség előterjesztésére az összes padokat eltávolítják a parkból, nehogy ilyen hatósági tekintélynek ártó jelenet megismétlődjék.

Mert ha két ember reggel felé egy padon ül, annak okvetlenül igazolnia kell magát s meg kell mondania, hány spriccert ivott meg az éjjel.

Természetesen! Mert a rendőrségnek minden kell tudnia. A dzsü-dzsicent ellenben úgy látszik már elfelejtették rendőrséink, különben miért nyulnának oly könnyen a kardhoz?

A t. Kázból.

Se spriccer, se gulyás.

Nagy Sándor tanácsai Günthernek.

Ma délelőtt már a képviselőház elnöki szobájában ült Justh Gyula, mikor belépett hozzá Nagy György.

— Kérlek, kegyelmes uram, — mondotta Nagy György, — engedd meg, hogy a mai ülésen sürgős interpellációt terjeszthessek elő a paksi választás dolgában. Ezen a választáson sok visszaélés történt.

Mind a mellett Justh Gyulának az volt a vélekedése, hogy ez az interpelláció nem olyan sürgős; ráér az szerdán is.

Nagy György is belenyugodott ebbe és a folyosón elbeszélte, hogy miért bukott meg Paksen a balpárt jelöltje.

— Azért — mesélte — mert mi nem korrumpáljuk a népet. Nézzétek meg ezt a zöld plakátot. Kiragasztottuk a kerületben mindenfelé. Itt ezt olvashatjátok: „Mi pedig se gulyást, se spriccert, se fuvardíjat, se költséget nem adunk senkinek. Aki a mi zászlónk alá áll, az csak a legtisztább elvnel fogva teheti ezt...” Így hát a mi jelöltünk megbukott.

Mire a kormánypártiak ezt felelték:

— Nagyon helyes. Ne akarjatok ti kukák lenni. Ki hallott még olyat, hogy választópolgártól egy spriccert is megtagadnak?!

Bizony ilyet még senki sem hallott.

Nálunk jóformán mindenkinek jut szerep abban az évezredes tragédiában, amelyet röviden sommás eljárásnak hívnak. Az egyik drámai hős, a másik statisztája, de valamennyi túlfeléléssel működik.

Ilyen körülmények között nem esoda, hogy azon a bizonyos pártértekezleten súlyos kifogások estek a Günther-féle végrehajtási javaslat ellen. De ember is legyen az az igazságügyminiszter, aki a magyar alperesek szája ize szerint tudja renoválni a végrehajtási eljárást. Amint az események mutatják, Günther nem tudja.

Nagy Sándor, a nagylakiak követe, aki az igazságügyminiszter iránt őszinte szimpátiát érez, szívesen nyújtott segítő kezét neki e válságos pillanatokban.

A következő törvénytervezetet dolgozta ki, amit minden ellenszolgáltatás nélkül felajánlott az igazságügyi kormánynak.

I. Nem foglalhatók le:

1. Köz- és magánhivatalnokok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, néptanítók fizetése, illetve jövedelme 25.000 koronáig;

2. ugyanazok, valamint az iparosok, kereskedők butorai, ingói 30.000 koronáig.

Billenben

II. Lefoglalhatók:

1. a köz- és magánhivatalnokok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, iparosok, kereskedők, tanárok és néptanítók lakásaiban található összes vertarany tálak, aranyszobrok és malachitasztalok,

2. az ötödik szalon-, szmoking- és frakköltöny,

3. a huszonhatodik párnától és ugyanannyi ág és asztalgarnitúrától kezdve minden fajta fehérnemű, a nyolc tucaton felül,

4. automobil, cséplőgép és fekvő kazán,

5. villamoscsillár, a harmadikét águtól kezdve,

6. a harmadik zongora,

7. diszkardok és ezüst sarkantyuk,

8. nyergek, tigrisbőr-takarók, inaslibériák, csillagászati távcsövek és mozsárégyük

9. A második jacht és a harmadik gummitereklő kocsi,

10. idomított papagályok, flamingók és egyéb díszállatok.

Ujságírók bankbetétjei ötvenezer koronán felül.

Néptanítók birtokai 4000 holdon felül

Nagyon kérjük az igazságügyminisztert, szíveskedjen meg Nagy Sándor tanácsát s a visszaadott törvényjavaslatot az általa ajánlott módszer alapján korrigálja.

Ha megfogadják, biztosíthatjuk, hogy állása szilárdabb lesz, mint a Gellérthegy és még akkor is benn fog ülni a piros bársonyszékben, amikor az osztrák landwehrek magyar vezényszó mellett dirigálják ki a Freudenaus mellett lévő gyakorló térre.

Józsa Gyuri leányának végrendelete.

Érdekes hagyatéki pör.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22

Józsa Gyurinak, akit tudvalevőleg Jókai is megénekelt, leghíresebb kalandja volt az, amikor Hohemrath Oszkár volt osztrák miniszterelnök egyik nőrokonát megszöktette és feleségül vette. Ebből a házasságból egy leány-gyermek született, aki annak idején férjhez ment Hegyi Mihályhoz, a Degenfeld grófok jószágigazgatójához.

Józsa Gyuri leánya anyagi örökségként 800.000 korona hozományt vitt a házhoz. Az asszony körülbelül két évvel eze őtt idősebb korában meghalt és ekkor végrendeletéből kitűnt, hogy vagyona nagy részét jótékony célra hagyta. Általános örökösevé az Emkét, a debreceni református kollégiumot és a protestáns irodalmi társaságot tette, rokonainak pedig aránylag csak kevesebbet hagyott.

A végrendelet egyik pontja azonban úgy intézkedett, hogy „mindazok a butorok és ingatlanok”, amelyekre nézve külön nem intézkedett, rokonaié legyenek. Az öröklő jótékony intézetek a végrendelet e pontját megtámadták s azt állítják, hogy a butorok szó után ingókat akart írni az örökhagyó, ami persze az eredményben óriási különbséget jelent. A rokonok ragaszkodtak a szó szerinti végrendelethez és a pörben Eötvös Károlylyal képviseltetik magukat. Maga a végrendelet végrehajtója, Tisza István gróf szintén a rokonok pártjára állott. Az érdekes hagyatéki pör most folyik és ősszel lesz benne a döntés.

Egy szélhámos letartóztatása.

Botrány a budapesti Dunaparton.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

A budapesti dunaparti korzón nagy botrányt okozott ma egy hírhedt és rendkívül merész szélhámosnak letartóztatása. Hírlapírótól kezdve mágnásig mindenféle foglalkozással szerepelt az a szélhámos, aki a legelőkelőbb magyar arisztokraták neve alatt már többször követelt el kisebb-nagyobb botrányokat és csalásokat.

A szélhámos letartóztatásáról fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

A dunaparti korzón ma dél felé letartóztatta a rendőrség Stern Gyula szélhámost, akitnek multja tele van zsarolásokkal, csalásokkal és egyéb hasonló bűncselekményekkel. Stern egy rendkívül elegáns, szimpatikus megjelenésű flatalember, aki a nyilvánosság előtt leggyakrabban hírlapíróként vagy mágnásként szerepel, néha azonban mint mérnök, vagy mint különböző egyesületek titkára is próbált már szerencsét.

Stern nevét rövid idővel szelődött egy színházi botrány tette különösen ismertté. A vakmerő ember akkor mint Eszterházy gróf megismerkedett a Király Színház egyik művésze-jével, akinek sérő ajánlatot tett, mire a színésznő nyílt utcán rendőri segítséget vett igénybe. Stern ur ekkor csak hosszabb könyörgés után bírta rávenni a színésznőt, hogy panasztát visszavonja. Hamis név használása miatt azonban a főkapitányság akkor is ellátta Stern.

A büntetés azonban nem használt, mert kevéssel ezután Festetics Endre gróf, majd ifjú Hatvani Deutsch Sándor neve alatt szélhámoskodott. Mint alhírlapíró, egyszer megakart zsarolni Nádk Sándor gróf fiúmel kormányzót, azonban ez nem sikerült neki. Egy szobrásztól viszont nemrég sikerült neki kassarolni 200 koronát.

Stern ma déltájban a dunaparti korzón sétált feltűnően elegáns öltözkében, monoklival egyik szemén és aranyfogóju bottal kezében. Egyszer csak találkozott vele egy detektív, aki az elegáns urban azennak felismerte a budapesti rendőrség régen keresett szélhámosát, Stern Gyulát. Megsöklította őt és megkérdezte, hogy mit keres a korzón.

— Egy grófnőre várok! — mondotta Stern ur. — De különben mi köze ehhez magának?!

A detektív ekkor felzúlitotta a grófnőre várakozó urat, hogy jöjjön vele a rendőrségre és ott igazolja magát. Stern erre klabálni kezdett és szidta a detektívet, amiért őt „Surány Sándort” sétájában zavarni meri. A nagy lármára a sétáló közönség köréjük gyűlt és nézte a dühöngő urat. A detektív végre is kénytelen volt rendőrt hívatni és avval bekísértetni őt a főkapitányságra.

A főkapitányságon Sternél néhány ezer korona készpénzt találtak. Ő azt állítja, hogy ezt könyvgyűjteménnyel szerezte, a rendőrségnek azonban erős a gyanúja, hogy ehhez a pénzhez Stern zsarolás útján jutott. A károsultakat most keresik.

MULATSÁGOK.

(=) „Westinghouse” a „Gutenberg” dalkör nagy nyári mulatságán. Mint eddig jeleztük, az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg” dalköre által rendezendő nyári mulatságon az Autobusz megindul, illetve a már használható egy

gépkocsit a vállalat igazgatója a rendezőség rendelkezésére bocsátja. Az összes megálódásokat, továbbá pedig a menetdíjakat a rendezőség még a napokban fogja tudatni a közönséggel. A mulatság iránt különben városzerte nagy az érdeklődés és a rendezőség mindent elkövet annak kellemessé és fényessé tételéért.

Távlovaglás

Aradról Brassóba és Brünnbe.

Aradiak sikere egy tisztversenyen

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Rendkívül érdekes katonai sporteseménynek vesszük hírel. Két aradi huszártiszt részt vett egy országos távlovaglóversenyen és azon olyan szép eredményt mutatott fel, mely az egész magyar tiszti kar dicséretére válik.

A távlovaglást a Sopronban székelő tiszti lovasegylet rendezte, melynek elnöke *Brudermann* Rezső lovassági főfelügyelő. A verseny a hó elején kezdődött és teljesen csak néhány nap múlva fog véget érni. Az egyesület 20.000 korona díjat tűzött ki a távlovaglás nyertesének, mely díjért huszonhat tiszti versenyző. A versenyzőknek még nem mindegyike fejezte be útját, azonban a tudomásunkra jutott eddigi eredmények is mutatják már az aradi tisztek sikerét.

Az aradi versenyzők egyike nemeslöthi Szabó László huszárfőhadnagy, a 12. huszárezred ezred segédtiszteje, aki a múlt héten indult el Aradról Brünnbe. A 630 kilométernyi távolságot Szabó öt nap és 17 óra alatt tette meg. A másik aradi versenyző Duka Aladár báró huszárkapitány, aki 76 óra alatt Aradról Brassóba lovagolt, vagyis est a körülbelül 430 kilométernyi utat három nap alatt tette meg.

Mindkét lovas eredménye egyike a legkiválóbbnak a magyar katonai sport terén. Az óriási távolságok mellett tekintetbe veendő még az is, hogy a múlt héten az egész országban szinte abnormális forróság uralkodott, ami keménnyé és így nehezen járhatóvá tette a tisztek előtt különben is ismeretlen utakat. Az eddig kiszivárgott hírek szerint szép eredményt értek el még *Pálffy* dabczeni huszárfőhadnagy, aki Dabrecenből 20 óra alatt Alagra és *Falás* nagyváradi huszárfőhadnagy, aki 22 óra alatt Nagyváradról Budapestre lovagolt. Az előbbi távolság körülbelül 230, az utóbbi 220 kilométer.

Katonai körökben igen nagy érdeklődéssel néznek a verseny végleges eredménye elé, melyről nemsokára meg fogunk emlékezni.

TANÜGY.

(—) Evzáró vizsga. A siketnénák aradi iskolájában az évet bezáró nyilvános vizsgálatot vasárnap délelőtt tartották meg nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. A felügyelő bizottság részéről ott volt Szathmáry Gyula nyug. alispán és Kovács Vince h. iskolafelügyelő, megjelentek továbbá Leitner Ernő dr. az áll. gyermekmenhely igazgató főorvosa, özv. Nikodém Jánosné, Szathmáry Géza, özv. Fekete Árpádné, Rubanescu Augustza, Almásy Ilonka és Vilma, Kutni Gyula, Gál Elek, Forster Sándor, Gömöry Károly, Scheibling József, Becker Vendel, Luka Laureán dr. és neje, Pareán János, Kressz Károly, Fenyvessy Samu stb. Mind a hat osztály növendékei meglepték a halgatóságot érthető kiejtésökkel, az egyes tanulási tárgyakból adott szép feleleteikkel, gyönyörű közügyességi s női kézimunkáikkal, rajzaikkal és írásaikkal. Mindannyian avval a tudattal tá-

voztak, hogy itt alapos tanítással és gondos neveléssel megmentik a szarancsétlen siketnénák gyermekeit önmaguknak, a családra és a hazára nézve.

Öngyilkosság a fogházban.

*

Schwarz Aladár, a szombaton elfogott kerékpártolvaj vasárnap délután cellájában öngyilkosságot követett el. Nadrágtartójával az ajtón levő rácsra felakasztotta magát. Mire észrevették, már meghalt.

*

Büntetés elől a halálba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Lapunk vasárnapi számában tudósítottunk az aradi rendőrségnek arról a nevezetes sikeréről, melyet Schwarz Aladár országosan körözött kerékpártolvaj letartóztatásával elért. Megírtuk, hogy a rossz utra tévedt fiatal ember első kihallgatása alkalmával *Green* tb. főkapitány előtt töredelmesen beismerte, hogy az Aradon elkövetett öt rendbeli kerékpárlopásnak ő a tettese és hogy a főkapitány elrendelte előzetes fogságba helyezését. Azonban a fogolynak elkövetett szörnyű öngyilkossága, melyet tegnap délután cellájában elkövetett, lehetetlenné teszi, hogy a földi bíróság ítélkezzék felette. Schwarz Aladár, amint az a detektívek előtt tett kijelentéséből utólag megállapítható, az öngyilkosság gondolatával letartóztatásakor foglalkozott s ezt a gondolatát végre is hajtotta: a cellája ajtaján levő vasrácsra akasztotta fel magát nadrágtartója segítségével. Mikor őrei észrevették, már halott volt s *Tisch* Mór dr. tb. főorvos élesztési kísérlete mit sem használt. *Légszűrő* okozta halált konstatalt az orvos. A városházán óriási konsternációt okozott a szokatlan esemény s a főkapitány azonnal a legszigorubb vizsgálót rendelte el annak megállapítása miatt, vajjon kit terhel mulasztás a szomorú szenzáció megtörténte körül.

A letartóztatott embert vasárnap reggel maga elé állította *Green* főkapitány, hogy az aradi beismert névű lopásokon kívül elkövetett bűneire hallgassa ki. Vasárnap reggel megérkezett *Ridei* Gyula temesvári detektív is, hogy Schwarzot vallatás alá vegye, mert a temesvári kerékpárlopások ügye is tisztázatlan volt. A főkapitány elé azzal a kérelemmel járult *Rédei*, hogy személyesen akarja kihallgatni a gyanúsítottat, de ezt a kérelmét elutasította *Green*, mert látta, hogy az intelligens ember az ő hatása alatt teljesen megtört s töredelmes vallomásra készül. Elmondta a ugyanis az Aradon elkövetett lopások részletes történetét: s ez alkalommal megmondotta azt is, hogy a múlt héten elcsent gépet Ujaradon hagyta egy embernél, akit névszerint nem ismer, de meg tudná jelölni a házat ahol lakik. *Rédei* és *Riszsig* detektívek, akik szombat délután már nyomában voltak Schwarznak s kikutatták, hogy aradi lakása hol van, kocsiába ültek és maguk mellé vették a foglyot s kihajtottak Ujaradra. Ott Schwarz utmutatása nyomán meg is találták azt, akinél egy kerékpárt elhelyezték s így a gép megkerült.

Mikor visszajöttek akkor ismét kihallgatták Schwarzot, aki akkor beismerte azt, hogy Temesvárott is követett el lopásokat s telefonkérdezősködésre a temesvári rendőrség jelentette, hogy a kihallgatás eredmény megfelel a tényeknek, mert ott ugyanazonok a helyeken

találták meg a lopott gépeket, a hol Schwarzmondotta.

A vasárnap délelőttöt a detektív szobában töltötte el a fogoly. Dálfelé a nála lévő pénzéből ebédet hozatott magának, ami hideg felvágottból és kenyérből állott. Jóízűen költötte el s a detektívektől cigarettát is kért. A főkapitány engedélyével adtak is neki.

Szomorú és leverett volt s a szombaton még bőbeszédű ember vasárnap csak akkor beszélt, ha kérdesték. Azt hitték, hogy a jó nevelésben részesült ifjú talán őszintén megbánta, hogy a bűn útjára tért. Rédei detektív ugyanis azt kérdezte tőle:

— Miért nem használja fel szép tehetséget tisztességes munkára, ha elmegy Iszoknak, akkor is megkeres annyit, amennyiből megélehet? Érdemes volt néhány forintért annyira súlyodni?

Könnyes szemekkel így válaszolt a teljesen megtörtnek látszó fiatalember:

— Meglátják az urak, többé nem kerülök ide, mert többé nem lopok.

Fél egy órakor adta ki a főkapitány azt a parancsot, hogy vigyék le a rendőrségi fogdába Schwarzot. Minthogy a rendőrségi börtönhelyiségek elégtelenek, nem kapott magánzárkát, hanem egy csavargásért becsukott egyénnel került egy helyiségbe.

Fundánovits János fogdafelügyelő vette át a letartóztatottat és ő maga kísérte le a zárkába. Mikor az meglátta, hogy még egy ember van az alig néhány méternyi helyen, megkérte a felügyelőt, hogy adjon neki külön cellát, könyvet és írószereket, mert agyon akarja ütni az unalmas időt. Ebből is azt következtetik, hogy Schwarz ekkor már elhatározta, hogy öngyilkos lesz s azért kérte fogoly társának az eltávolítását. A felügyelő teljesítette a kérést.

A cellák előtt álló őrszem látta, hogy Schwarz még háromnegyed háromkor fel és alá járkal s minthogy semmi gyanusát nem vett észre, nem fordított nagyobb figyelmet az ajtóra, melynek rácsán keresztül látható volt a fogoly. Negyed négykor odatámaszkodott az ajtórácsához s gondolkodni látszott.

Fél négykor hajtotta végre az öngyilkosságot, anélkül, hogy ezt észrevették és megakadályozhatták volna.

Nadrágtartóját hurokra kötötte, az ajtó rácsán megerősítette s úgy illesztette a nyakára, hogy a hurok a légző csövet törte össze. Néhány perccel fél négy óra után rémülve vette észre az új őrszem, hogy a fogoly felakasztotta magát. Fellármázta a készültséget, a felügyelőt, de mire a cellába léptek a fiatal bűnös már kiszenvedett. Teste még nem hűlt ki, de az élet összes szervei megszűntették funkciójukat. Telefonon értesítették *Tisch* Mór dr. tb. főorvost, aki néhány perc múlva megjelent s ő is csak a beállott halált konstataálhatta.

Hulláját még tegnap kiszállították az izraelita temető halottas kamrájába.

Green tb. főkapitány azonnal megindította a vizsgálatot a rendőrségre kellemetlen ügyből kifolyólag a fogdafelügyelő ellen. Tanúkkal megállapította, hogy Schwarz önkéntesül vetett véget életének, hogy nála senki a zárkában nem járt. Intézkedett, hogy az öngyilkos hozzátartozói értesüljenek a jobb sorsra érdemes fiatalember végzetes tettéről. A szarancsétlen bűnösnek édesanyja Temesvárott lakik és halálai hívérdik s legfiatalabb gyermeke szomorú sorsáról nem is értesítették. A holtest eltemetésére a királyi ügyészség megadta az engedélyt.

Az aradi rendőrségnek lyennemű szenzációja tizenkilenc évvel ezelőtt volt. A siketnénák vádolt és letartóztatott csanádpánádi se-

gédjegyző, mielőtt még a kiballgatást eszközöz rendőrtisztviselő elé került volna, a folyosón egy óvatlan pillanatban revolvergolyót röpített agyába és nyomban meghalt.

A becsületes alkuszok.

Egy bünszövetkezet garázdálkodása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 22

Megírtuk, hogy egy fővárosi csaló-banda ellen, mely egy igen magasrangú postai hivatalnok leányát kifosztotta, a vizsgálat folyik és valószínűleg letartóztatások lesznek.

A rendőrség befejezte tegnap a vizsgálatot és annak eredményeként letartóztattak négy pénzügynököt. Egynek kivételével valamennyi rovott multu, hirhedt alak, akik már sok embert tettek tönkre. A hirhedt társaság viselt dolgairól a következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

A rendőrség vasárnap egy veszedelmes bünszövetkezetet tartóztatott le, amelynek tagjai pénzügynökök. A legválogatottabb ürügyek alatt egy tapasztalatlan leánytól 3600 koronát csaltak ki. A károsult egy előkelő állami tisztviselő leánya, aki önállóan rendelkezik vagyons felett. A leánynak tízezer korona kölcsönre volt szüksége, amelyet apja tudta nélkül akart felvenni. Felkereste Kaufmann Gyula 36 éves ügynököt, aki hamarosan észrevette, hogy a fiatal leány tapasztalatlan a pénzügyi műveltségben s így „nagyobb szabású üzletet” csinálhat vele.

A leányra szabadtotta tehát Singer Sándor 28 éves, Lukács Lefkóvics Mátyás 56 éves és Thein Béla 33 éves pénzügynököket, akik Thein kivételével rovott multuak. Lukács Lefkóvics Mátyás a legfurfangosabb, aki a braganzai herceg kárára elkövetett magánokirathamisítás miatt nemrég két és fél évi fegyházat ült. Az ügynökök körülvették a leányt s minden céljuk az volt, hogy vagyonából kifosszák. Folyton azt hangsúlyozták, hogy „diszkré” kölcsönről van szó, a kölcsönvételt tehát leplezve kell csinálni. Rábeszéltek tehát az urleányt, hogy részletfizetésre vásároljon sorsjegyeket. Az első részlet fizetése után akármelyik bank nagyobb kölcsönt folyósít a részletre. A leány vásárolt is száz darab konvertált jelzalog sorsjegyet s az első részletet, 600 koronát kifizette Thein Bélának.

Később újabb 20 darab sorsjegyet vett, s mint első részletet 305 koronát Singer Sándor-nak fizetett ki. Az első részlet ugyanis az ügynök províziója s ezért ugratták be a leányt a sorsjegyvásárlásba. Kölcsönt természetesen nem tudtak szerezni. Ezután asszal állottak elő, hogy nem marad más hátra, mint Bécsben bankkölcsönt felvenni. Ők majd felutaznak s megkötik az üzletet. Most következtek az utazási költségek címén való pénzkicsalások. 50—150—200 koronát vettek fel először, később 500 koronát a bécsi pénzintézet ügyészének a megvesztegetésére.

Hasonló szédelgések alapján összesen 8500 koronát csaltak ki a tapasztalatlan fiatal leánytól, de egy fillér kölcsönt sem szereztek neki, sőt meg sem kísérelték. A rendőrség megtudta, hogy a széthúzó banda fosztogatja az urleányt. Talán még most is fosztogatná, ha a rendőrség az egész manipulációról mit sem tudó apát nem figyelmezteti. Az apa kérdőre vonta leányát, s ez részletezen elmondotta, hogyan csaltak ki tőle az ügynökök 8500 koronát.

Erre az apa leányával megjelent a főkapitányságon és jelentették csaiás címén a széthúzókat. Egri Péter Pál rendőrkapitány több napig tartó vizsgálat után vasárnap délelőtti letartóztatta Kaufmann Gyula, Singer Sándor, Lukács Lefkóvics Mátyás és Thein Béla ügynököket.

Szép temetést kérek . . .

Öngyilkos varróleány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 22.

Egy szép kis aradi varróleány lett ma reggel öngyilkossá a Mocsár-utcában. A varrófülkédvű, szorgos munkásai közül életuntság fogott el egy rövid szoknyás leánykát, aki ma kora reggel a varrófülkéjébe veszedelmes revolvert vett kézbe, hogy végeztessen tönkretettnek hitt életének. Hogy mi okozhatta elkeseredettségét, azt nem árulja el hátrahagyott levelében. Valószínűleg szerelmi bánat adta kezébe a fegyvert; erre vall legalább szomorú, szentimentális bucsulevele is, melyben utolsó utjára még elgáyménés temetést kíván.

Az öngyilkosságról itt következik tudósításunk:

Szüleinek Mocsár-utca negyedik szám alatti lakásán lakott Gyárfás Matild tizenöt éves varróleány. A szép kis leány már egy esztendő óta szorgalmas munkása a varrógépnek. Barátnőit, ismerőseit kedves, jókedvű leánynak ismerték, aki szívesen fogadta, ha barátnőinek udvarlói vele is foglalkoztak. Az utóbbi időben már neki is volt néhány lovagja, akik közül különösen egy kereskedősegéd hódolt neki a legkitartóbb hűséggel.

Vasárnap délután néhány barátnője és barátja társaságában a parkban és a lígeiben sétált, este pedig négy fiatalemberrel nagyon jó hangulatban töltötte az időt. Társnőit és udvarlói semmi különösezt nem vettek észre a leányon. Lefekvés előtt azonban egyszerre nagyon szomorú lett, de kérdezősködő anyjának azt felelte, hogy nincsen semmi baja.

Ma reggel nyolc óra tájban szüleivel együtt reggelizett, ezután pedig egyedül kiment a házukban levő nagy udvarba. A konyhában foglalkozkodó édesanyja egyszerre csak revolverdurranást hallott az udvarból. Kiszaladt és ott találta Matild lányát füstölő revolverrel kezében. Ijedten kérdezte tőle, hogy mit csinál a fegyverrel. A leány nyugodtan, csak ennyit felelt:

— Próbáltam lövöldözni.

És mielőtt még anyja odaért volna hozzá, beszaladt a kertbe és ott egymásután két golyót röpített jobb halántékába. Mindkét golyó halálos volt s mire anyja utólért, Gyárfás Matild már meg volt halva.

A leány hálószobájában egy levelet találtak, melyre ceruzával a következő sorok voltak írva:

Kedves szüleim!

Becsúsnak meg tettemért, de ennek így kellett lennie. Csak még egyet kérek Önöktől: utójjára egy szép temetést elgáyménéssel és hogy el legyek felejtve. Ne sirassanak, mert nem érdemlem meg. Barátnőimet csókolom. Egyik se az oka semminek.

Kezüket csókolja utójjára:

Tilda.

Vasárnap ügyeletes rendőrtiszt és Tsch Mór dr. gyorsan kimentek a helyszínre, de már csak a szomorú véget konstatálhatták.

Amlról beszélnek.

*

A hajnali tinta.

Arad, június 28.

Ezzel nem arról a tintáról van szó, amelylyel írunk. Nem arról, amely szerelmes levelek, váltó-zeirások, kötemények és periratok betűinek rögzítésére való és amely e kis cikkely megírásának is egyik fontos segítő eszköze. A tinta ez esetben egészen más rendeltetést töltött be. A tinta meg a tintatartó, amelyről ép ilyen szezonban daltáltak most öt éve:

Lennék én tinta, tintatartó . . .

Szombat este kezdődött az ügy. Az olvasó bizonyára jól emlékszik, hogy ekkor borult a legforróbb napra a legbűvösebb éjszaka. Mély, illatos, lelket fürdető éjszaka, amely a nyárpolgárt se tudja lefekvésére unsozni. Az ilyen esték egyáltalán nem születtek arra, hogy az emberek benne lefeküdjenek . . .

Igy esett hát, hogy egy kedves, urileányokból a mamakból, meg a beosztott fiatalemberekből álló társaság, amely előtt egyébként idegen az éjszaka Arad, szombat este eljutott az éjféli határára túl. A hangulatos estén szinte kávéházról kávéházra vonultak, mintha mindenik terraszának másféle levegője volna s a jókedvű fiatalok mindeniktől külön megakarnának mámorosodni.

A leányokat már a felhőmonoklin keresztül néző fiatal nap is fikszirosta, amikor az Eötvös utcában járt a társaság. Amint jókedvű beszélgetés között járnak, szinte alig vettek észre egy koppanást:

— Valami megütötte a lábamat, — mondta az egyik fiatalember.

— Mintha valami a ruhámat surolta volna, — mondotta a mellette járó leány.

Azzal ügyet se vetettek a dologra. Mentek tovább — a legközelebbi terraszra.

Ott aztán a nagy meglepetésre jutottak.

— Szent Isten! — sikoltotta az egyik leány. — A ruhám végig le van öntve tintával!

Bizony az úgy volt. A szép, hullámos fehér batizt ruha végig le volt feketítve tintával. Csúnyan elektelenítette a szép nyári ruhát, úgy hogy abból fehér ruha aligha lesz.

A kérdezősködések során rajjöttek, hogy a tinta csak az egyik Eötvös utcai ablakból repülhetett ki. Visszamentek s az egyik ház előtt megtalálták a bűnjelét: a tintafoltokat, meg a tintatartó romjait.

A társaságban volt fiatal urak szeretetreméltó kiáltásokkal igyekeztek a merénylőt az ablakhoz idézni.

— Maga tintanyaló, hogy mert ilyet tenni!

— Dugja ki az orrát, maga „Antracen Móric”!

Azonban a tettes nem jelentkezett. Erre az egyik fiatal ember, aki az ügyvédi hivatalt nyaggatja, a legközelebbi rendőrt előhívatta és komoly hangon a következőket jelentette ki:

— Én N. N. dr., mint X. I. kisasszony jogi képviselője a történetek alapján feljelentést teszek ismeretlen tettes ellen idegen ingó rongálásért. Indítsák meg a nyomozást!

Az éjjeli rendőrből volt annyi tapintat, hogy nem kérte a fiskális meghatalmazását, hanem beplejbászolta az esetet jegyzőkönyvébe s reggelre a kapitányság meg is indította a nyomozást.

És az ismeretlen tettes? . . . Az is valószínűleg megvan. A dolgot — így mondja a fáma — egy idősebb, de ehhez az állapothoz képest elég szangvinikus tisztviselő követte el, aki úgy látszik az éji álmának megzavarásáért állott ily módon boszut.

Megindították ellene a kihágási eljárást s kétségtelen, hogy Berecz Ferenc alkapitány, akinek ritkán volt még ilyen hangulatos ügye, meg is fogja bírsgólni. De mit használ már az a letintázott, megcsufolt batizt toalettnek? . . .

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Tatarjárás, operett.
Szerda: Tatarjárás, operett.
Csütörtök: Fátum, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.
Péntek: A veres talár, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.
Szombat: Biboros, dráma. Ujdonság. Gál Gyula vendégfelléptével.
Vasárnap. Délután: János vitéz, énekes játék.
Este: Előmulat harangok, szimfonia. Gál Gyula vendégfelléptével.
Hétfő: Biboros, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.

Tatarjárás.

(Operett 3 felvonásban. Írta: Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire szerezte: Kálmán Imre. Bemutató előadás.)

Arad, június 22

Szerencsés auspiciumok között indult meg vasárnap este a nyári színházi szezon. A Vig-színház nagysikerű műsordarabjával, a *Tatarjárással* aratott sikert színház és színtársulat, és hozott dicsőséget a darab jelen volt szerzőjének, Kálmán Imrénnek. Ritka érdeklődés mellett került színre a Tatarjárás, a hatalmas arénát az utolsó zugig megtöltötte a közönség, mely viharos tapsokkal üdvözölte a karmesteri széken megjelenő színeszereplőket. A nagy érdeklődéssel nagy várakozások jártak együtt, a Tatarjárás országos híre az aradi közönségben nemcsak kíváncsiságot, hanem igényeket is ébresztett és örömmel regisztráljuk, hogy a darabnak itt is zajos külső sikere volt, amiben talán nagy része volt a gondos scenirozásnak is, melyet Leövey Leó rendező a szerző intencióinak megfelelőleg sikeresen oldott meg.

A Tatarjárás librettistája konzenziális a kitűnő zeneszerzővel. Bakonyi Károly magasan felül áll Lehar és Strauss librettistáinak, akikről pedig nálunk is a legnagyobb elragadtatás hangján szokás megemlékezni. Poetikus meséjével, meglepő scenirozásával nagy kvalitású operett librettót írt Bakonyi, melyben Gábor Andor pompás verseire, magyaros motívumokkal átszőtt gyönyörű zenét írt Kálmán Imre, aki a magyar zeneszerzők újabb gárdájának egyik legkiválóbb tagja, és még a könnyed operett zenében is komolyabb célokra törekszik. Valóságos zenés gurmándéria a „Holdas est”, melynek valzerja szinte ábrándozásba ringat. A darab alágérjében a Dal a Csókos Juliskáról szóló kuplé, melyet négyszer ismételtettek meg Rontay Boriskával és ötször játszották el a zenekarral a harmadik felvonás előtt, amikor már az egész közönség együtt énekelt a zenekarral. Ez a legjobb kritika. Szinte páratlanul áll, hogy egy dal, első hallásra annyira megkapja a közönséget, hogy még a színházban el is énekelje. Szaporán hajlongott a rokonszenves szerző, aki nem győzte megköszönni a lelkesült ovációkat.

A darab meséje már annyira ismert, hogy feleslegesnek tartjuk elmondani. Amint említettük, a mesének is nagy része volt a sikerben. Az első felvonás hangulatos befejezése után csak úgy viharzott a taps és a közönség legszívesebben megismételtette volna az egészet, hogy újból gyönyörködhessek a gyönyörű képekben.

Maga az előadás egészében a legjobbak közül való. A sikerből legnagyobb rész Rontay Boriskát (Mogyoróssy huszáronkéntes), Hunyadyt (Lőrentey) és Várnayt (Lohonyay) illeti. Rontay Boriska végtelen kedves alakítással lepte meg a közönséget. Szájdíj huszáronkéntes volt, beszédben, játékban, énekekben került minden tulzást és a közönség igazi lelkesedéssel honorálta kiváló alakítását. Hunyady ne-

mes egyszerűséggel, férfias alakítással kreálta Lőrenteyt. Várnay, dacára rekedtségének, mértékletesen váltott ki a közönségből pompás altábornagyával. Riza báróné szerepével Wlaszák Vilmának kellett megküzdania. A kiváló énekesnőből a társalgási színeszűnő összes kvalitásával hiányoznak. Ezekhez a kvalitásokhoz tartozik többek között az öltözködés is, ami különösen a Riza báróné féle szerepeknél a hatás keltés egyik eminens kelléke. Wallerstein tartalékos hadnagyot Leövey adta. A kitűnő komikus nem produkált eléggé groteszk alakot és így a különben pompás szerep nem érvényesült kellő hatással, mint a darab rendezőjéről azonban, a legnagyobb dicsőréttel emlékezünk meg Leöveyről. A kisebb szerepekben Harmath Józsa, Zalay Margit, Mártonffy, Delly és Ujj Kálmán a Tatarjárás sikerét biztosították.

A közönség nagy tetszéssel fogadta a darabot és a felvonások végén a szereplőkkel együtt a zenekart dirigáló szerzőt, Kálmán Imrét is többször kitapsolta. A Tatarjárás bemutatója után ítéelve még a téli szezonra is sok előadást jósolhatunk a mulatságos darabnak.

H. G.

Ma este megismételték a Tatarjárást. A második előadás, ha lehet, még nagyobb sikert hozott a szerzőnek és a színháznak. Kálmán Imre, a most is jelen volt zeneszerző, koszorút és sajes tapsokat kapott; a második felvonás után ötször hívták ki. Várnay szerepét annak rekedtsége miatt ma Borbély Sándor játszotta ügyesen.

* Gál Gyula vendégszereplése. A budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze, Gál Gyula szerdán kezdte meg öt estére terjedő aradi vendégszereplését. Gál Gyula kedden már Aradra érkezett, hogy részt vegyen a próbákban. Az előadásokra jegyek szerda reggeltől kezdve előre válthatók a színház pénztárnál.

* A Tatarjárás új szereplővel. Kálmán Imrénnek nagy sikert aratott operettje, a *Tatarjárás* holnap kerül színre harmadszor. A holnapi előadásnak érdekessége az, hogy Lohonyai altábornagy pompás szerepét Borbély Sándor fogja játszani, akinek ez egyik legjobb alakítása. Ezentúl Várnay és Borbély felváltva fogják játszani ezt a szerepet.

* A világító torony. A világot járó Oceán gőzösnek ép úgy, mint a legkisebb halászbárkának szinte megkönyebbülés, mikor megpillantja a tenger őrszemét, a világító toronyt. A végtelen tenger egy kicsinyke pontján feltűnik a mérhetetlen sötétség egyetlen fényes tündöklő lángja, a világító torony tüzes szeme, melyből világos reflektor lövel vakító fényt, megmutatva a tenger bátor hajóssainak a helyes utat. Mikor a tengerész megpillantja a világító torony tűzét, tudja, hogy jó úton jár, valahol a közelben kikötőt érhet. Természet után készült felvételben mutatja be az *Uránia* színház keddi műsorán a tengerszék őrét, a világító toronyt. Amiről annyit hallottunk, olvastunk, megismerjük a valóságban. Megismerkedünk a világító torony őrének szomorú egyhangu életével, melynek egyetlen változatossága, ha a messze távolban feltűnik egy-egy hajó, mely csakhamar eltűnik a messzeségben. Gyönyörű kép, mely egyszerű hatást tesz a nézőre. Az *Uránia* előadásai este 7 órakor kezdődnek.

* A zenei vízpálya. Az Aradi Zenekedvelők Egyesülete által 1888. évben alapított és fentartott és Arad szab. kir. város védnöksége alatt álló Aradi Zenedének évről-évről vizsgálatai

1908. június hó 25, 26, 27 én a Krispin teremben Deák Ferenc utca 28. szám alatt tartatik meg. Kezdeté mind a három napon át délután fél 5 órakor. Krispin József, igazgató.

Öngyilkos földbirtokos.

A buskomorság halottja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Ujszentannán nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt. A község egyik előkelő, vagyos polgárának fia, aki korábban az orvosi pályára készült, ma délután váratlanul öngyilkossá lett.

Silbereiss István volt orvostanhallgató, Silbereiss Simon ujszentannai földbirtokos huszonkilenc éves fia ma délután három órakor vadászfegyverével fölbeltette magát és szonnal meghalt. Az öngyilkosságot atyja házában, szobájában zárkózva követte el. Mire hozzátartozói a lövés zajára szobájába hatoltak, az életnek semmi jele se mutatkozott rajta.

Az öngyilkos hosszabb idő óta emberkerülő, magába zárkózott életet élt. Társaságokba nem járt, s néha megessett, hogy napokig nem lehetett szavát venni. Ez a melankolikus természet lehet a titka öngyilkosságának. Nehány év előtt hagyta abba a medikát s hazajött az apja birtokára gazdálkodni. Buskomorsága nőttön, a valószínűnek tartják, hogy tettét elborult lelki állapotban követte el. Levelet nem hagyott hátra és halála előtt senkinek se nyilatkozott arról, hogy milyen elhatározás él benne.

Az öngyilkosság színbélyét Popovics György községi orvos és — Vass Dezső községi jegyző jelentek meg a hatóság részéről. Az aradi kir. ügyészség telefonon megadta az engedelmet, hogy boncolás nélkül temessék el. Holnap délután lesz a temetése.

Atyja, Silbereiss Simon, a megyében is ismert földbirtokos, az ujszentannai polgári iskola gondnokságának elnöke. Szülei kívül több férfi és nőtestvére gyászolja.

Titokzatos lopás egy tárlaton

Detektivek nyomoznak.

Elégületlenség a vezetőség ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22

Sokat suttognak a főváros előkelő körében, amelyből az amatőr fotográfia hívei toborzódnak, legutóbb egy titokzatos lopásról, amely egy mest kiállításon történt. A kiállítás az amatőr fényképészek kiállítása volt, amelyet május 25 én nyitottak meg nagy ünnepélyességek közepette. József főherceg adta át a tárlatot a nagyközönségnek és a megnyitás napján, de már azelőtt is igen sok panasz hangzott el a szövetség kebelében a vezetőség működése ellen.

Mindenekelőtt az, hogy a fontos vendég fogadására nem Kosuthány Tamást, a híres vegyész kérték föl, akinek a Magyar Amatőrök Országos Szövetsége megalapításában és virágzására jutásában a legjelentékenyebb része volt, hanem Pogány Lajos képviselőt, aki még csak nemrégiben lett az egyesület tagja. Az elégületlenség különösen a szűri ellen nyomult, amely egy-két hozzáértő emberen kívül korákból, pártásokból állott. A képek visszavételében és megajándékozásában — úgy beszéltek — bármi egybnek volt inkább szerepe, mint a tudásnak. Feleki Dezső

aki az ország legelső tárlatairól az első díjakat vitte el, most gyönyörű kiállított képet után egy Zolnay féle vását kapott, ami tudvalevőleg egy tízedrangú díj.

Sok egyéb sérelmen kívül most, kapuzárás előtt, újabb botrány pattant ki, amelynek részleteit azonban ez ideig még homály fedi.

A kiállítást már hetek óta nagyon győren látogatták. Ideje is volt, hogy bezárják, de halogatták a bezárást, mert a kiállításon lopást vettek észre. Képeket, színeseket és színezetleneket, stereoskop szkevényeket, objektíveket lopott el valamelyik avatott kéz, amely nemcsak a kiállított dolgokat dőszmálta meg, hanem a visszatárolt és raktárban elhelyezett tárgyakat is.

Mint hogy erőszak nyoma sehol nem lelhető föl, a vezetőség gyanúja valami belső ember felé irányul.

Pogány Lajos képviselő a napokban Krasznai Kálmán detektívönknél járt és legügyesebb két titkos rendőrt kérte, hogy ezek kutassanak a műkedvelő után, aki a fotográfus művészetet minden kellékével olyan nagyon szereti.

HIREK.

Farkas Győző nyugalomban.

— *Ki lesz az új pénzügyigazgató?* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22

Az aradi kir. pénzügyigazgatóság élén legközelebb változás áll be: Farkas Győző kir. tanácsos, pénzügyigazgató nyugalomba vonul. A nyugalomba vonulás a pénzügyigazgató régebbi elhatározásával van kapcsolatban, amelynek folytán erre vonatkozó kérvényét még március hóban benyújtotta. A pénzügyigazgatónak joga lett volna nyugdíjaztatása előtt hat havi szabadságot igénybe venni, azonban a pénzügyigazgató erre nem tartott számot és utódja kinevezéséig hivatalban marad.

Farkas távozását az aradi közönség bizonyára sajnálattal fogadja. Állásában mindenkor előzékeny, kiválóan figyelmes volt a hozzá forduló felekkel szemben. A legutóbbi adókievetések alkalmával az ő méltányosságának nagy része volt abban, hogy a kereskedők és iparosok érdekei az adóemelők kísértetekkel szemben védelmet nyertek.

Az új pénzügyigazgató kinevezése előreláthatóan rövid idő alatt megtörténik. A tisztviselői körökben elterjedt hírek szerint az aradi új pénzügyigazgató valószínűleg Roediger Gyula pénzügyi tanácsos, temesvári pénzügyigazgató-helyettes lesz, aki mellett még két jelöltet emlegetnek: Papp Ernő décsi pénzügyigazgató helyettest és Szilvási makói pénzügyigazgatót. Leginkább azonban Roediger neve van kombinációban, akit rokonszenves, nagy képzettségű tisztviselőként emlegetnek.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: zivatarok hűvösebb.

— Lipót Szalvátor főherceg Ujaradon. Megírtuk, hogy Lipót Szalvátor főherceg, akit öfelsege csak nemrég nevezett ki tüzérségi főfelügyelővé, abból az alkalomból, hogy a tüzérséget újjászervezték, sorra látogatja a tüzérezredek és ez utjában holnap a kasszentmiklósi 7. lovagló üteg-osztályt is megsejmel. A főherceg holnap reggel Temesvár felől jön és fél nyolc órakor érkezik az ujaradi állomásra.

Lipót Szalvátor szemléjére Aradról is számosan kikocsikáznak, mivel a főherceg nem jön be Aradra. Délben a kasszentmiklósi tisztikar étkezőjében az lesz ebéd, délután fél ötkor pedig a főherceg visszatutazik Temesvárra. Utjában csupán egy törzskari tüzérezredes kíséri.

— Közművelődési egyesületek gyűlése. Budapestről jelentik: Az ország közművelődési egyesületei Károlyi Mihály gróf elnöklete alatt ma kongresszust tartottak a fővárosban, hogy megalakítsák az országos közművelődési tanácsot. Ez a főzés szervezet a kultúra fejlesztését szolgálja és a megoldatlan társadalmi problémákat, köztük a nemzeti kérdés ügyét karolná fel. Az első szónok Széll Kálmán volt, aki beszéde elején a nemzeti irány ápolásának fontosságát hangosította, majd áttért a nemzeti kérdésre. Szeretettel kell viseltetnünk a nemzetségek iránt, mondta, de a magyar állam szupremáciájának ki kell azért domborodnia. Eután a választási jogról beszélt és kijelentette, hogy híve a reformnak, de itt is úgy kell eljárni, hogy a magyarság csorbát ne szenvedjen. Rákosi Jenő, emelkedett ezután szólásra. A fölmérülő mozgalmakban — mondta Rákosi — a sajtónak ritkán jut a kezdeményezés szerepe. Feladata inkább az, hogy a közvéleményt felrázza. Erre most is nagy szükség van, jöhet abból, hogy az értekezleten nagy számban jelentek meg a társadalom kitűnőségei, arra lehet következtetni, hogy az érdeklődés már most is nagy a mozgalom iránt. A kongresszus ezután egyhangúlag elfogadta az előterjesztett alapszabály tervezetét, majd a tisztikart választotta meg. Elnök Széll Kálmán lett, társelnök Károlyi Mihály gróf. A gyűlésen Apponyi Albert gróf és Wlassics Gyula is résztvett. Délután a Royal szállóban banket volt, melyen Apponyi Albert gróf, Károlyi Mihály gróf és Rákosi Jenő mondtak felkötőszókat.

— Bárá Solymossy Lajos utca. A borosjenői képviselőtestület a napokban tartott ülésén kedves munkát végzett. A község régebben elhatározta, hogy az utcákat névvel látja el és utasította a községi jegyzőt, hogy a keresztnevek dolgában előterjesztést tegyen. Strasser Péter a képviselőtestület legutóbbi ülésén terjesztette be javaslatát. E szerint a borosjenői utcák a következő neveket kapták: A vasút állomástól Burdán dr. házáig Boros Béni-ut. Burdán dr. házatól a gár. kel. egyház feléig Atsél Péter tér. Ettől folytatódólag a volt borkszegi ut Kossuth Lajos ut. Az újtelep (Tessenyi utca) Eszter Gábor utca. Nagyvendéglő utca gróf Leiningen u. ca. Bach-utca Brankovics utca. Ezekon kívül egyebek között lesz Borosjenőn Eszter királyné u. ca. Deák Ferenc-utca, báró Péterffy-utca, Rákóczi u., báró Atsél Lajos-utca, gróf Széchenyi István u. ca. Lesonczy-utca, gróf Haller utca és a volt sikulai-ut báró Solymossy Lajos u. ca. Az új keresztnevek közül csak az utolsó keltett egy kis vitát. Mérő Samu dr. ellenzte, hogy Solymossy Lajos báró nevével utca nevezzenek el, mert — ugymond — Solymossy báró egyrészt perben áll a községgel, másrészt eddig még nem szerzett magának érdemeket arra, hogy Borosjenőn utcát kapjon. Ha erre érdemeket fog a jövőben szerezni, ő lesz majd az első, aki sietni fog azaz az indítvánnyal, hogy Borosjenőn Solymossy-utca legyen. Gyarmathy Erő dr. kir. közigazgató a jegyző eredeti javaslatát pártolta. Többek hozzászólása után a képviselőtestület öt szököbbséggel elfogadta a javaslatot és ezzel együtt a báró Solymossy Lajos utcát.

— Katonai előkelőségek Aradon. A hűtendőrű Conrad Ferenc altábornagy, vezérkari főnök vezetése alatt a hó 14-én kezdődött tá-

boraoki utazás, melyről nemrég bővebben megemlékeztünk, tegnap befejeződött. A tábornoki utazásról visszatérőben több magasrangú katonatiszt ma Aradon utazott át. Velük jött bartavári Bartuska Miksa vezérőrnagy, a lugosi 46. honvéd gyalog-dandár parancsnoka is, aki kiszállt Aradon és utóállítás miatt holnapig itt fog tartózkodni. Ma érkezett vissza Arendt Lajos vezérőrnagy, aradi dandárparancsnok is.

— Megszűnt a bécsi diáksztrájk. Bécsből jelentik: A mai napon az összes főiskolákon véget ért a hallgatók sztrájkja. Az egyetemen ma reggel teljes nyugalom van és megkezdtek az előadásokat. A műegyetemen, amidőn felolvasták a szabad-elvű diákságnak a sztrájk megszüntetésére vonatkozó határozatát, tüntettek a hallgatók. Az egyetem kapujára a rektor hirdetményt függesztetett ki, amelyben örömmel konstatalja, hogy az előadások a diákság összes csoportjai képviselőivel történt megállapodás alapján megkezdhetők és őszinte megelégedését fejezi ki azon, hogy az a mozgalom, amely az osztrák diákságot politikai események kapcsán áldozatkész, impozáns tüntetésre ragadta, most a diákság és egyetemi hatóságok között helyreállított egyetértéssel fényes befejezést nyert. A brünni cseh műegyetemen ma megkezdtek az előadásokat, amelyek zavartalanul folynak. A német műegyetemen ma még nem tartanak előadásokat, miután a műegyetemi hallgatók délutánra összehívott teljes gyűlésükön fognak végleges határozatot hozni magatartásukat illetőleg.

— Az új huszkoronások. Hivatalosan ma kerültek forgalomba az új huszkoronások. Reggel még ritkaság gyanánt mutogattak Aradon a kávéházakban egy egy példányt, este felé azonban már minden jól nevelt és jól szituált ember zsebében volt egy két darab. Az osztrák-magyar bank aradi fiókjánál nagy volt a kereslet egész nap az új huszkoronások után. A 800.000 koronát kitevő készletnek nagyrésze elfogyott, úgy, hogy Reiber Emi bankfőnök még a mai nap folyamán megrendelt Bécsből újabb 400.000 korona értékű bankjegyet. Az aradi bankfiók és az aradi pénztárak legnagyobb része mártól kezdve nem fizet ki régi huszkoronásokat. Ez utóbbiakból ma 540.000 korona értékűt lyukasztottak keresztül az osztrák-magyar bank aradi fiókjánál. Az új huszkoronások legszembetűnőbb tulajdonsága egyébként az, hogy úgy hasonlítanak a forgalomban levő tízkoronásokhoz, mintha csak testvérek volnának. Az új huszkoronás bankjegyek figurális és ornamentális részének eredeti tervezetét és részletrajzait Nadherny Artur, a bank nyomda igazgatója utmutatása szerinti Pfeiffer József, a bank nyomdai műszaki főellenőr végezte, az alakok metszését, miként a tíz-, ötven-, száz és ezerkoronás bankjegyeknél, Schirnböck Ferdinánd akadémiai rézmetsző végezte.

— Kitüntetett tanítónő. Az állami elemi népiskolai tanítók illetményeinek szabályozásáról szóló 1907. évi XXVI. t. c. 9. § a felhatalmazza a közoktatásügyi m. kir. minisztert, hogy az állami elemi népiskoláknál alkalmazott rendes tanítók és tanítónők közül azokat, kik a népnevelés terén kiváló érdemeket szereztek, ezen érdemeik elismerésül állomáshelyükön való meghagyása mellett igazgató címmel ruházhassa fel és részükre évi 200 korona igazgatói pótlékot folyósíthasson. Az új törvénynek, a kiváló munkásság megjutalmazását célzó ezen szakasza Aradmegyében most először érvényesül, amennyiben a közoktatásügyi miniszter Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő előterjesztésére Pop-

perné Reichenberg Irma nagybuttyini állami elemi iskolai tanítónőt igazgató-tanítónővé léptette elő és részére évi 200 korona fizetés természetével bíró személyi pótlékot utalványozott. A miniszter felhívta a kir. tanfelügyelőt, hogy erre vonatkozó kinevezési okmányt a kiténtetett tanítónőnek ünnepes formában kézbesítse.

— Felelőzés a pezsgőadó ellen. A legutóbb tartott városi közgyűlés ama határozata ellen, mely a pezsgő palackjára egy korona adót vetett ki, ma *Andrényi Károly és fia* cég és *Krémer János* pezsgőgyáros, törvényhatósági bizottsági tag, felelőzést adtak be. A felelőzésben azt kéri a felügyelősztől, hogy semmisítse meg a közgyűlés határozatát, mert ez a hegyléleki szőlőbirtokosoknak, továbbá az aradi pezsgőiparnak nagy károsítását fogja okozni, másrészt pedig a csempészetre ad alkalmat. Éppugy, mint ahogy most a húst csempészik át csónakokkal a közeli falvakból a Marosra, és teszik azt majd a pezsgővel is.

— Elfogult szakértők. *Trencsénből* jelentik: Nagy érdeklődéssel várták a politikai körök *Ferényi Antal* hollaki körjegyző bűnügyének befejezését, melynek tárgyában a törvényszék szombaton mondott ítéletet. *Ferényi Antal* 36 rendbeli sikasztás, okirathamisítás és más visszaélésekkel volt vádolva. A trencsénai kir. pénzügyigazgatóság két szakértője megállapította a sikasztások egész tömegét, valamint az okirathamisítást is, azonban a törvényszék egy havi tárgyalás után oly ítéletet hozott, melylyel a vádlottat az ellene felhozott összes vádak és következményei alól felmentette. A törvényszék ítéletét a kihallgatott tanúk valószínűsítésére alapította, akik egyhangúlag kijelentették, hogy a pénzügyigazgatóság szakértői véleményük leadásánál elfogultságot árultak el. Megjegyezte az a vélemény került tükelybe, hogy *Ferényi Antal* politikai magatartása miatt üldözték. A törvényszék ítélete az egész környéken megnyugvást keltett, mert közel három éven át tartott üldözés és gyanu alól mentett meg egy közéleti vezetőt.

— Elkészültek az autobusok. A *Weitzer János* féle vágógyárban ma vette át egy bizottság azt a hét autóbust, melyeknek felső részét a gyár szerelte. A gyár által végzett munkákat kifogástalannak találta a bizottság. A héten próbálják ki a hajtógépeket. A *Le Havre* gyár képviseletében *Arpád Béla* mérnök vesz részt a próbákban.

— Százötven ember megmérgezése. Egy *moszkvai* távirat jelenti: A tegnapi versenyek alkalmával a versenytéren 150 ember megbetegedett fagyalt evés után. A cukrász a fagyalt készítésénél mérgezett jeget használt. A megbetegedettek legnagyobb részének állapota reménytelen.

— Japánok Mezőhegyesen. Mezőhegyesről jelentik, hogy *Kani* és *Suto* tokioi egyetemi tanárok tegnap a mentelep tanulmányozására odaérkeztek. Egy hetet szándékoznak tölteni Mezőhegyesen és ezalatt az állami gazdaság minden ágazatát tanulmányozni fogják.

— Szélhámos aljegyző. Érdekes módon csapta be *Cziráky* Alajos aradi egyenruha szabót egy szélhámos ifjú, aki azelőtt *Mikálaka* község aljegyzője volt. Az illető még április havában beállított *Czirákyhoz* és *Görgényi* Zsigmond mikálakai aljegyzőnek mondván magát, amely állást pedig már régebben nem viselte. *Balog* Zoltán községi jegyző és *Huszár* Száva bíró megbízásából a községi rendőrök részére ruhát és felszerelést, a maga részére pedig egy rend vadászati egyenruhát rendelt. *Cziráky*

nak annál kevesebb oka volt bizalmatlannak lenni, mert *Görgényivel* volt *Issaly* Demeter községi rendőr is, akit személyesen ismert. *Görgényi* aztán át is vette a maga ruháját a hozzávalókkal egyetemben, ami 218 koronát tett ki a fizetést május 9-ikére ígérte. Amikor *Cziráky* látta, hogy *Görgényi* nem jelentkezik, érdeklődni kezdett a dolog iránt és így tudódott ki, hogy a rendelő közönséges szélhámos volt, aki már régebben nem áll *Mikálaka* község szolgálatában. A vele volt községi rendőr azt állítja, hogy őt is a jegyző és bíró megbízásának hangzólatásával ültette fel. *Görgényinek* nem ez az első stiklije, s mint a cserépszerűség kinyomozta, most is a hunyadmegyei *Ápates* községben *Demeter Sándor* álnévven szerepel. A letartóztatásról intézkedtek. Az aradi ügyészség, tekintettel, hogy család forog fenn, áttette az ügyet a járásbíróhoz.

— Leégett gyár. *Pozsonyból* táviratozzák: A szomszédos *Ligetfalu* községben a szománcédenygyár részvénytársaság műhelyei, irodája és egész raktára földig leégett. A tűz tegnap keletkezett, a mikor a gyár helyiségekben egy lélek sem volt. Valószínű, hogy gyújtogatás okozta. A gyár 1200 munkást állandóan foglalkoztatott és ezeknek most fél évre nem lesz kenyerük. A kár egy millió korona, melynek nagy része biztosítás révén megtérül.

— Új doktor. *Brasch* Aladár aradi ügyvéd-jelöltet szombaton a kolozsvári tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz* nál Aradon. 191.

● A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényes, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salvo-Lipósi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budóvárosi part 8.

SPORT.

Aradiak sikerei.

Szathmáry Kálmán Magyarország rudmagasugró bajnoka 1908. évre. — Új országos rekord. — *Mudin Imre* súlydóbo bajnok.

Rendkívül előkelő, szép közönség jelenlétében rendezte tegnap délután országos bajnoki viadalt a Magyar Athletikai Szövetség. E viadal volt az összes hazai atletikai versenyek legértékesebbje, mert minden egyes versenyszám győztese *Magyarország bajnoka* címet, s bajnoki szalagon a szövetség arany érmét nyerte.

A rudmagasugrás verseny elé rendkívül érdeklődéssel nézett a közönség, s amikor *Szathmáry Kálmán*, az Aradi Athletikai Klub tagja a 346. cm. magasságra feltett lécc átugráshoz vette az iramot, lélegzetét visszafojtva ügylet a több ezernyi közönség, s amikor első remek ugráson azt átvitte, egelverő lelkes ovációban részesítette a fiatal atlétát s „*Éljen Arad!*”, „*Éljen Szathmáry!*” üdvözlések hangzottak föl a tribünön, minden felől. Ozönével fogadta a lelkes gratulációkat, mert az ugrásával megjavította egyben tavalyi 340 cm-éteres rekordját is. A másik értékes győzelmet *Mudin Imre* aradi ifu aratta, ki mint a Magyar Athletikai Klub Bpest tagja 12.82 méteres dobásával megnyerte Magyarország súlydóbo bajnokságát, megközelítve egy centiméterrel saját országos 12.83 centiméteres rekordját.

Igen szépen szerepelt a versenyen *Szigethy Jenő*, az Aradi Athletikai Klub tagja is a ma-

gasugrásban, ki 171 centiméteres ugrásával harmadmagával holt versenyben a negyedik helyre került. Elért eredménye igen nagy eredményekre jogosít.

A Magyar Athletikai Szövetség bajnoki viadala háromtagú versenybíróóságának tagja volt *Szathmáry János*, az AAK. elnöke is s a versenyrendezésben részt vett ifj. *Vas Gusztáv*, az AAK. titkára.

+ Gyakorló órák. A „Toldi” atletikai klub vezetősége értesíti tagjait, hogy ma este 8 órakor gyakorló órát megkezd.

+ Az Aradi Athletikai Klub Temesvárott Vasárnap, j. hó 21-én az AAK. versenyző gárdájának egy része Temesvárott klubközi versenyben mérkőzött az ottani atletikai klubbal, mely verseny, dacára, hogy az AAK. három kiválóbb atlétája a budapesti országos bajnoksági versenyen volt a nap, az aradiak fényes győzelmével végződött. Hét versenyszám közül ötöt nyertek meg. A 100 yardos síkfutást *Korányi Barna*, 11 mp.-es kitűnő idő alatt; a távugrást *Szathmáry László*; a súly, gerely és diszkoszdobásokat *Mudin István* nyerte meg; a temesváriak csupán az 1 angol mérföldes futásban, meg a staféta futásban győztek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Bírói kinevezés. Az igazságügyminiszter az 1907. évi XIX. t.-c. alapján szervezett választott bíróság elnökét kinevezte. Az aradi munkásbiztosítási választott bíróság elnökévé *Ribiczey Ferenc* aradi királyi törvényszéki bírót, helyettes elnökévé *Scharner Sándor* dr. aradi királyi törvényszéki bírót, a borossebesi munkásbiztosító választott bíróság elnökévé *Seress Ferenc nagybuttyini* királyi járásbíró, helyettes elnökévé *Buday Zoltán* ugyanottani járásbíró nevezte ki.

§ Gyámleányának megbecstelenítője. Egy parasztember rettenes bűnpöröt tárgyalta ma az aradi törvényszék egyik büntető tanácsa. *Dán Ávrám* azmal volt vádolva, hogy a nevelésére bízott tízenkétévesztendő gyámleányát megbecstelenítette. A vádlott tagadta ezt, de a kisleány vallomása és az orvosi vizsgálat ellene bizonyított, úgy hogy a mai tárgyaláson zárt tanácskozás után a bíróság a vádlottat egy évi börtönnre ítélte.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS

Flogováci tenyésztő és szarvasmarha kiállítás és díjazás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22

E hó 21-én folyt le a flogováci tenyésztő és szarvasmarha kiállítás és díjazás. Az érdeklődő megyei gazdasági közönség és a gazdasági egyesület vezetősége reggel fél kilenc órakor nyolc magánfogaton, mintegy tízezeren menetek ki a kiállítás helyére, hol is a község jegyzője, *Vaja Antal* lepdületes beszéddel fogadta az érkezőket és beszéde végén felkérte *Vásárhelyi József* vármegyei gazdasági egyesületi elnököt a kiállítás megnyitására. *Vásárhelyi József* gazdasági egyesületi elnök szép beszéddel üdvözölte az egybegyűlt gazdaságat és érdekelte megvédése céljából összetartásra, tömörülésre hívta fel, leemlítve a gazdasági egyesület irányát, célját és megnyitotta a kiállítást. Ezután megalakultak a bíráló bizottságok.

Díjakat nyertek a lovaknál, fias kancákért: *Dusek Vencel* Németpereg, *Ursz Dávid* Kurtics, *Szilgmet* Alajos Németpereg, *Vormit-*

tag János Glogovác. Süli Ferenc Zimándkő és Vormittag Ferenc Glogovác; három éves kanca csikókért: Bleichner Antal Glogovác, Salgmeth György Németpereg, Hajos Máttyás Opécska és Schneider József Glogovác; két éves kanca csikókért: Don Pával Kurtics, Weiglein József Glogovác és Vilás Vazul Kurtics. Végül egy éves csikókért: Dörner Ferenc és Weissenbourger Ferenc.

Szarvasmarhánál a főbb díjakat nyerték, tehát: Tóth Mihály, Vormittag Sebestyén, Solbach János, Kocsik Máttyás és Garhart Mihály; úszókért: Gavilla Péter, Hollik András, Straub Antal és Schiechner Antal.

Pénzdíjakban a lovakkal 700 koronát, a szarvasmarhánál pedig 850 koronát osztottak ki. Ezen kívül a községi bírák gondozói is díjakat kaptak érdemük szerint. Díjazás után igen sikertűt banket volt, ahol a vendégekkel együtt mintegy százán jelentek meg.

As egybegyűlték sürgönyileg üdvözölték Darányi Ignác földművelésügyi minisztert. A banketen több beszéd hangzott el, így feleköszöntőt mondtak többek között Manoeuvre Péter katolikus káplán a gazdasági egyesület vezető férfitra, Várhelyi József a község gazdasági igazgatója, Friebeisz Miklós Vaja Antal községi jegyzőre, Keller Iván Meisner állattenyésztési felügyelőre és Luxander Géza ménlepi főhadnagyról, Baross Ferenc főszolgabíró a község előjáróságára stb.

A jelen voltak közül sikerült a következőket feljegyezni: A gazdasági egyesület részéről megjelentek Várhelyi József elnök, Friebeisz Miklós alelnök, a látványosságok elnöke, Keller Iván ügyvezető titkár, Kemény Szilárd titkár, Meisner Ernő állattenyésztési felügyelő. A vendégek közül Várhelyi Dávid, a kerület országgyűlési képviselője, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Csernovics Diodor dr. kincstári főszolgabíró, Baross Ferenc főszolgabíró, Luxander Géza ménlepi főhadnagy, Bogdánffy Béla tb. főszolgabíró, Récsy Miklós, Kovács Endre, Kabdebó Antal tb. főszolgabíró, Purgly László, Vaja Antal Glogovác, Vaja Kálmán Fakert, Manoeuvre Péter, Tabajdy Gyula Győrök, Zachariás Árpád Kurtics, Székely László Glogovác, Horváth Antal, Moniczka György dr., Rác Márton Fakert, Gyúge Kálmán Ujpanát, Kovács György Méses, Mlován Valér Mondorák, Balog Zoltán Mikalaka, Konorán Miklós Szabadhely, Schl Antal Glogovác, Lovics János, Garlach József, Vormittag Sebestyén, Jerges József, Müller András, Dörner Antal, Straub Péter, Vormittag Ádám, Szerb Szilárd Kuvin, Arató Gábor Győrök, Tomán József Fakert, Tompos János Zimándkő, Kutnik György Zimándkő, Gurbán Miklós bíró Cicsér, Satojnesz Sándor ügyvédjelölt, Salgmeth Alajos Németpereg, Pál Miklós, Gebhardt Domonkos.

— Románia takarmánykiviteli tilalma. Bukarestből táviratozzák: A román kormány takarmánykiviteli tilalmat adott ki. E tilalomnak rendkívül nagy kihatása lesz Magyarországra gazdaságára is. Magyarországra és Ausztriába különösen kölest és hasonló takarmányféléket importálnak nagy mértékben.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 22.

14 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	2 órai sárlat
Búza októberre . .	11.61—11.62	11.65—11.66
Zab októberre . .	8.48—8.49	8.47—8.48
Rozs októberre . .	9.51—9.52	9.56—9.57
Tengeri májusra . .	6.92—6.93	6.93—6.94
Tengeri júliusra . .	7.21—7.22	7.17—7.18

Zárul 5 órakor:

Utótőzsde üzlettelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Június 22. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felelül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felelül súlyban 120—130 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-

grammig terjedő súlyban 130—132 fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillérig. Szászai: Nehezs páronként 360 kilogrammon felelül súlyban — fillérig; közép páronként 240—360 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésárak: Június hó 18. napján volt kassai 36.009 darab, június 19. napján elszállított 536 darab, június 19. napján elszállított 283 darab, június 20. napján maradt kassaióban 36.262 darab. A hízott sertés árát irácza: Változatlan nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Június 22 —

Fehér Kereszt szálloda Hartmann Ármán utazó Pécs. — Koudela J. utazó Bécs. — Kammeresch Ferenc utazó Sachén. — Reiter Rezső tisztviselő Temesvár. — Zalai Gida Temesvár. — Fuchs József utazó Temesvár. — Porschmidt József hivatalnok Bosznia. — Fuchs Sándor kereskedő Budapest.

Központi szálloda Tolnai Ervin kereskedő Budapest. — Unterreiner József bankfőnökhelyettes Kassa. — Rosenfeld Samu utazó Kolozsvár. — Löffler Ignác utazó Ujvidék. — Varsagh Zoltán dr. laputalajdonos Budapest. — Szabó Adolf kereskedő Budapest. — Forró Gyula kereskedő Budapest. — Erdélyi Miklós dr. vezérigazgató Budapest. — Adler J. magánzó és leánya Szatmár. — Török Ármán mérnök Temesvár. — Handler Géza magánhivatalnok Temesvár. — Hegedűs Sándor kereskedő Debrecen. — Vajda Vilmos utazó Szeged.

Vass szálloda Meysommier János magánzó Deva. — Engel Ignác kereskedő Budapest. — Mangura János kereskedő Szabolcs.

Pannonia-szálloda Szilbereisz Simon földbíró tokos Ujszentanna. Vertán Ernő földbíró Csersző. Friedrich Péter utazó Budapest.

Június 28. Az aradi könyvnyomdászok „GUTENBERG DALKÖRE” a Csálai nagyerdőben sétahangversenyyel egybekötött NAGY NYÁRI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július 5-én lesz.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd. 1908. évi június hó 23-án:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor verseire szerezte Kálmán Imre.

SEMMÉLYEK:

Lohonyay	Borbély S.	Wallerstein	Leővey Leo.
Treszka	H. Harmath.	Görö intéző	Delly Lajos.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Mártoni R.	Elemériné	Zalay Margit.
Lórentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Elekcs	Ujj Kálmán	Szekfü Bandi	Paludy K.
Poroszlav	Kertész D.	Turi	Ladislav J.
Mogyoróssy	Sz. Rontay	Suták huszár	Bóry Lajos.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simon-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett.)

Műsor 1908. június hó 23-án, kedden:

1. Világító torony. Látványosság. — 2. Angol matrózjátékok. Humoros. — 3. Husvétitójások. Fantasztikus. — 4. Falusi jótévk. Dráma. — 5. Bő hólabdák. Kacagató. — 6. Rabok szökése. Dráma. — 7. Szenvedélyes sakkozó. Kacagató. — 8. Hogyan csempészek? Látványosság. — 9. Az idei liverpooli akadályverseny. Sportkép. Minden előadás alatt katonazene játszik. — Csúkráda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTTER.

Dr. WIENER GYULA

fogorvosi műtermét

Szabadság-ter 20. szám

Gróf Nádasdy palotába

helyezte át.

Rendel reggel 7 órától.

Pézenének ellensége, ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

A tavaszi idény beálltával melegen ajánlja a t. közönség figyelmébe duosan felszerelt raktárát finom kivitelű

Nap- és esernyőkben. Nassan R.

nap és esernyő üzlete

Szabadság-ter, Rosenblüh mellett.

Ugyanott áthuzatok és javítások olcsón és jól eszközöltetnek.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMÁN

szobafestő és mázoló

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugyan helyben, mint vidéken. 1906

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek tudomására hozni, hogy

Vécsey-utca 6. sz. alatt levő,

a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

lakatos műhelyemet

ajánlom becses pártfogásába. Elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát úgy épületmunkákat, takaréktűzhelyek, sárkerítések elkészítését stb. Helybeli és vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítenek.

Tisztelettel

1785

KOMJÁTHY ISTVÁN

lakatos mester. Arad, (Vécsey-utca 6. sz.) Kész tűzhelyek raktára.

Mentősze krények

járgány vagy motorikus cséplőgépekhez

1331

a 2150/IV. b/1904. sz. miniszteri rendeletnek megfelelően összeállítva legjutányosabban kaphatók a

Vöröskereszt Drogueriában

ARAD, Weitzer János-utca 2. (Minorita-palota.) Városi és megyei telefon 455.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés meg szűnik, ugyancsak a haj hullása is, nem piskol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

BUZIASI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmúl.

Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentesített, szénsavdús.

rendkívül üdítő asztali viz.

Orvosilag ajánlva. 1881 Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódrára használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziasi gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Arad. szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy Aradon 1908. június hó 19-ik napján egy darab kis fehérszörű, rövid szarvu magyar tehén elfogatott.

A tulajdonos folyó évi június hó 30. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és a tulajdonjogát keigazolhatja.

Ha a tulajdon-jogát beigazolni képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad, 1908. évi június 22-én.

Rendőrkapitányság.

Cement
hornyolt cserép
a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan
raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárában

Mikakán.

Telefon 5—15.

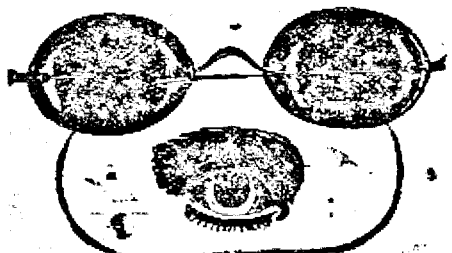
Erzsébet-körút 37., I. em. Városi iroda:

Élsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

óra és látszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszer-eket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb forgótabletták, orrcsipeszök és szem-üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-
béka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsipeszök or-
vosi rendelet szerint azonnal ké-
szíttetnek.

A KI SZÉP
AKAR LENNI,
használja egyedül a **Hajós-féle**
ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő há-
laimatok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot
— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Ára egy tégelynek 1 korona. 241

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítménye-
ket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPAD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszer-tár, illatszer-üzlet és drogeriában.

Németh Ignác

szállítási és fuvarozási vállalata

ARADON. Iroda: Pécskai-ut 1a.

Értesitem Aradváros és vidéke tisztelt lakosságát, hogy
elvállalok mindennemű

fuvarozási és szállítási munkát

gyors és pontos keresztülvitelét. Különös figyelemmel va-
gyok a t. költözködő közönség érdekeire a legolcsóbb lebo-
nyolítása mellett.

Tisztelettel

Telefon szám 637. **Németh Ignác.**

Bármely waggonáru szállítmány legju-
tányosabb árak mellett.

2039

Napernyők

minden színben és fekete óriási
választékban, legjutányosabb árak
1881 mellett.

Hoffmann Sándor

Színház-épület.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

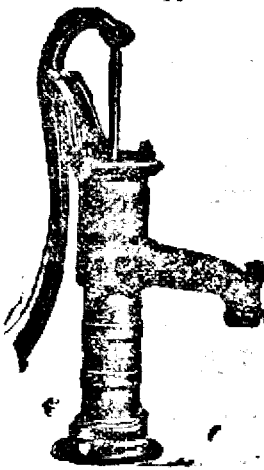
Borszivattyuk

a hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
tárakon.

A szivattyú hengeréből a bor utolsó
szeggy kifolyik, a szőlő magvak,
kőjék és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyú nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

golyó szelvényekkel. Köszé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csé-
varok és a legjobb minőségű belső
gummozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely bel-
vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyú készítő. 251

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Intelligens fiuk

jobb házból, tanuló gyakornokul felvétetnek azonnal. — Keresek fehér mézet megvételre. Dürer Gusztáv csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése Arad, a városházzal szemben. Telefon 115. sz. 2320

Kiadó lakás,

8 szobás modern utcai lakás fürdőszobával azonnal kiadó. Dömötör mérnök (Lőcs-ház.) 2302

Irodai alkalmazást

keres a magyar kereskedelmi levelezésben és gépirásban teljesen jártas fiatalember több évi gyakorlattal. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek „Törekvő” jellegre.

Ügyes vasesztérgályos

cséplőgéphez kerestetik azonnali belépésre. Három-gazdaság, Deák Ferenc-utca. 2323

Utikönyveket (Badeker)

állandóan raktáron tart Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Weitzer János-utca. Arad és temesmegyei telefon 517. sz. 201

Egy jóforgalmu

déligyümölcs és cukorka kereskedés elutazás miatt eladó. Bővebbet József főherceg-ut 1. sz., a tulajdonosnál. 2289

Eladó

a Ferdinánd-utcai 5. számú ház. Felvilágosítással szolgál az állami gyermekmenhely gondnoka. Telefon szám 488. 2286

Egy jó írással bíró gyakornok

irodamban felvétetik. Ajánlatok Nemes Géza céghez intézendők. 2292.

Családi uri ház,

kényelmes beosztással és nagy kerttel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2307

Orpingtoncsibék

sárgák és fehérek, egész fiatalok 1 korona 50 fillérjével azonnal átvehetők Ternyeynél, Demeter-utca 92. sz. 2306

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antikvárkönyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomtatványok elkészítése. Kölesönkönyvtár. Vizsgalapok száza 1 korona. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

Pörkölt szalonna,

légszáritott, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Raubauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenféle bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítetek, miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitűnő tisztelettel

WOLF J.

Városi és megyei telefon 636. Arany oklevéllel kitüntetve.

Braun Samu, Berger Antal és Társai

szobafestő és mázoló munkák vállalata

ARADON, FORRAY-UTCA 7.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség figyelmét felhívni, hogy Aradon Braun Samu, Berger Antal és Társai cég alatt szobafestő és mázoló ipart üzünk.

Azon körülmény, hogy cégünk az Aradon már elismert legjobb festőkből alakult meg, továbbá, hogy a munkák kivitele személyesen általunk történik, ezeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy úgy egyszerű, valamint legpazarabb kivitelű szobafestő és mázoló munkákat akár helyben, akár vidéken a legutányosabban végzünk.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük

1403

Braun Samu, Berger Antal és Társai.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcüri ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege” nagy aranyérmet és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdőségében tartja meg.

Készít:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 231

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.

Rosenblüh H. és Társa Arad.

Nyári idényre

a következő cikkek nagy választékban, olcsó áron kaphatók:

Női fürdő öltönyök,
Fürdő lepedők,
Fürdő kalapok,
Nyári takarók
flanell és Piqueből.

Bordűrös mosó de-
lainok páratlan vá-
laszték,
Angol vásznak,
Selyem batisztok,
Cérna sephyrek női
és férfi ingekre.

Keztyük,
Rövid és hosszú cér-
na, csipke és selyem
keztyük,
Divatos övek,
Női gallér és nyak-
kendők,
Fischuk.

Harisnyák
Női, férfi és gyer-
mek,
Férfi és fiu Tou-
rista ingek.

391

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.